

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petstna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pošiljina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnitva 528.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

V političnem mrtvilo.

V Beogradu vlada sedaj politično mrtvilo. To je za sistem — če smemo to besedo rabiti na tem mestu — Pašičeve politike ugodno. Pašič sploh ljubi politično zatišje, v katerem se najlažje pletejo niti, kakor jih želi pletiti on sam. Zato je umevno, če se povsod odmiha parlamentarni tribuni. Že pet mesecev vlada Pašič s svojo sedanjo vlado, pa še vedno ni podal v parlamentu niti ene oficijelne izjave o naši notranji in zunanji politiki. In vendar v bistvu modernega parlamentarizma leži naloga vsake parlamentarne vlade, da zastopstvom, ki se nanj naslanja, očrta najprvo smernice bodočega delovanja, da potem po teh smernicah deluje in potem zahteva od istega zastopstva izraze zaupanja. Pašič vsega tega ne dela. Njegova politika ima v sebi vse znake orientalskega despotstva. Če je kak orientalski despot slučajno poleg sebe kedaj trpel kak parlament, je to storil radi tega, da je bila slika njegove okolice pestrejša in živahnjša. Parlament, kakor dragocena perzijska preproga, ki se lepo poda, ki se udobno na njej sedi, ki pa molči, ker nima ust. Naš parlament je tudi obsojen na molk. Dovolj je, da gospod Pašič misli, dela, snuje, računi in prede za vse druge.

In baš to mrtvilo o priliki velikonočnih praznikov mu je posebno dobro došlo. Za kulisami se da mnogo lepše presti. Preteklo soboto bi se imela izvesti rekonstrukcija vlade na ta način, da bi ostala dosedanja vlada, popolnoma bi se le števila izpraznila ministrska mesta. Na to posebno pritiska Pribečević iz razumljivih razlogov. To pa se na veliko presenečenje vse javnosti ni zgodilo. Vzrok je v tem, ker je po avdienci Pavleta Radića na dvoru in pri Pašiču, stopila v ospredje ideja koncentracije strank. In Pašič — se zdi — je to idejo sprejel in sedaj poskuša, če ne bi se dala izvesti taka koncentracija, ki bi bila njemu ljuba. V te zakulisne spletke, ki se sedaj v času političnega mrtvila predejo v Beogradu, ima naravno redko kdo upogled. Niti se ne ve, kaj Pašič v resnici namerava, niti se točno ne ve, kaj ponujajo Hrvatje. Radikali spuščajo v svet vesti, da bi bili pripravljeni iti v koncentracijo s Hrvati, da pa so od take kombinacije izključene ostale stranke bloka, tudi Slovenci. Jasno pa je, da v tem slučaju sploh ne moremo govoriti o koncentraciji, ker bi bila to le nekoliko razširjena in pojačana koalicija. Pred nami leži nedeljska belgrajska »Pravda«, ki z ozirom na sobotne razgovore Pavleta Radića z Davidovićem, Trumbićem in N. Petrovićem ugotavlja: »Za razbistritev položaja je zelo važno povdariti, da so Radićevci v bloku in računajo na vse kombinacije le tedaj, če gre vanje tudi blok kot celota.« To je edino mogoča, logična in poštena politika.

Kaj pa, ko bi Hrvati zapustili blok in Slovenci ter sami šli v vlado radi svojih strankarskih in morda celo osebnih ozirov? Na ta slučaj misli včerajšnji uvodnik »Narodnega dnevnika« z naslovom »Brez Slovencev«. V tem članku je precej ostro začetan očeček dr. Gosarju in celi SLS, češ da je bilo »napačno, ko je dr. Gosar vrgel v skupščino disonanco, da smo Slovenci samo Slovenci«. Ta izjava naj bi bila med radikali povzročila tisto nerazpoloženje proti SLS in proti Slovincem, vsled katerega vsem Slovincem preti nevarnost, da ostanemo izven vlade. »Narodni dnevnik« čisto pravilno opozarja na težki gospodarski položaj slovenskega ljudstva in iz tega deducira sklep: Hajdimo v vlado!

Na to dve pripombi! Prvič ni resnica, da bi bil dr. Gosar rekel, da smo samo Slovenci. Ves smisel njegovega govora je bil: Slovenci se etnično čutimo kot narod za se. Z ozirom na državo pa je izjavil, da smo in hočemo biti setavni del enega državnega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da bi se pa radi soudeležbe pri vladi mogli in smeli odreči temeljni politični točki našega programa, tega od na-

ših zastopnikov nihče ne bo zahteval, kdor je prijatelj načelnosti in poštenja v politiki. Druga pripomba pa je ta: Kaj in koliko pa bi SLS, ko bi se bila odrekla svojemu programu in bila zato sprejeta v vlado, mogla storiti za Slovence in njihov gospodarski položaj? Ali nas ne uči zgodovina zadnjih štirih let dovolj jasno, da smo Slovenci skoro ves čas imeli nekatere ljudi v vladi, ki so neumorno prodajali takozvano »narodno edinstvo«, pomagali utrjevati centralizem in vse, kar se gospodom dopade — in vendar smo danes na slabšem ko pred 4 leti? Priznamo sicer, da je v politiki treba delati s kompromisi in da mora vsaka stranka biti pripravljena, ko začne aktivno sodelovati pri državnih poslih, zapostaviti del svojega programa. Toda vprašanje tako-

zvanega »narodnega edinstva« je tako ozko spojeno s političnim, gospodarskim in kulturnim centralizmom, da je ni mogoče ločiti vsaksebi. Pri-navati »narodno edinstvo« se pravi logično zanikati naše posebnosti in priznavati temelj, na katerem centralizem sloni.

Sedanje stanje političnega mrtvila in notranjih spletk se bo raztegnilo preko velike noči. Morda bo tedaj marsikdo sedanj položaj presojal drugače, kakor ga presoja danes. Ko se snide parlament — ko bo zopet vidna ta draga kulisa našega političnega odra, tedaj bo zastor razgrnil marsikaj, kar je sedaj še skrito v tajinstvu orientalske politične tehnike.

Sicer pa danes bolj ko kedaj velja: V boju odločujejo močni živci in ne le število ter mišice!

Velika akcija radikalov za pridobivanje Slovencev in Hrvatov.

KRONANJE KRALJA IN KRALJICE V ZAGREBU. — VLADA HOČE PROSLAVITI 1000-LETNICO HRVASKEGA KRALJESTVA.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Radikalna stranka je že od nekdaj poskušala, da se razširi po celi državi, posebno med Slovenci in Hrvati. V tej smeri so dosedaj začeli najrazličnejše poskuse od prevrata dalje. Zato se je o tem mnogo govorilo radi politike, ki jo je vlada pričela proti HRSS; kar se je ponekod tolmačilo, kakor da je radikalna stranka opustila to svojo težnjo. Sedaj se odkrivajo zakulisne priprave. Vidi se, da je bil ta nastop dobro premišljen v dosego omenjenih ciljev radikalne stranke: streti HRSS in na njeno mesto postaviti med hrvatsko ljudstvo radikalno stranko pod to ali ono firmo. V ta namen je bil izdelan točen načrt, ki ga radikali sedaj izvajajo. Še pred obznanje je radikalna stranka pričela pogajanja s frankovci o sodelovanju oziroma o spojitvi obeh strank. Pogajanja so se v začetku vodila v Beogradu, sedaj po preokretu Radićeve stranke pa so tako napredovala, da je radikalna stranka odposlala v Zagreb svoja delegata dr. Ivkovića in Jelenića, ki se vrnejo jutri v Beograd.

Frankovci, ki so dali nasvete o načinu postopanja napram HRSS, so tudi svetovali radikalom, da morajo na Hrvaškem izvajati pritisk, dokler ta stranka ne spremeni svojega ostrega stališča, ki je bila največja zapreka za frankovce v njihovi agitaciji. Frankovci ravno radi ostre agitacije niso imeli uspeha. Sedaj po preokretu Radićeve stranke pa smatrajo, da jim je stališče olajšano in da bodo z raznimi gesli, predvsem z obrazilitvijo preokreta radićevcev kot največjo kapitulacijo lahko z uspehom začeli boj proti njim. Oni začasno, kolikor se more izvedeti, ostanejo še hrvatska stranka, vendar se bodo v Beogradu smatrali sestavni del radikalne stranke. Poslanci — frankovci bi postali člani radikalnega kluba.

Sedaj bi dobili zastopnika v vladi v osebi Pavlečića, ki naj bi bil protitež proti Radiću, če bi radikali z njim napravili kako kombinacijo. Sodelovanje radićevcev v vladi ne bi predstavljalo posebnega sporazuma s Hrvati, marveč bi bila to običajna parlamentarna vladna koalicija, kakor je sedaj med radikali in samostojnimi demo-

krati. To zbližanje med frankovci in radikali, oziroma spajanje med obema strankama pa bi se moralo prikazati kot važen napredek v konsolidaciji in ga naj bi spremljale velike manifestacije, ki naj na zunaj potrdijo važnost tega dogodka. Tozadevni načrt je izdelan. S frankovci bodo v teku prihodnjega tedna, kakor je do sedaj narejen sporazum, izdali velik proglas na ljudstvo, v katerem bodo posebno opozarjali na težaven zunanje-političen položaj, ki je tak, da je mir postal problem in da z ozirom na to preti nevarnost ravno Hrvatov in Slovencev. Radi tega je potrebna popolnoma nova notranja konsolidacija političnih strank in je dolžnost Hrvatov, da se naslonijo na najmočnejšo srbsko stranko, da se bo v slučaju nevarnosti tem lažje branili.

Radikali so obenem izdelali načrt, da bi se na Hrvaškem tembolj manifestiralo te spremembe. Prva manifestacija bi bila velika letna skupščina radikalne stranke, ki bi se v tem letu, najbrže septembra, vršila v Zagrebu. Na tem kongresu bo za predsednika radikalne stranke izvoljen Nikola Pašič. Za prvega podpredsednika bi bil izvoljen eden od Hrvatov, za drugega pa eden od Slovencev.

Druga manifestacija bi naj bila ob priliki proslave tisočletnice hrvatskega kraljestva. Kakor znano, mislijo Hrvatje letos proslaviti tisočletnico svojega kraljestva. Radikalna stranka namerava to proslavo spojit s proslavo kraljevega kronanja. Kralj Aleksander in kraljica Marija še nista kronana in naj bi se kronanje izvršilo ob tej priložnosti. Dočim bi se cerkvene slovesnosti izvršile v Srbiji v Žiži, bi se državni akti kronanja izvršili v Zagrebu. Poleg tega bi vlada sodelovala na narodnih slovesnostih na Duvanjskem polju v Dalmaciji. Končno je vlada, oziroma radikalna stranka, sprejela predlog, da se pri tem osnuje nov državni red, red svetega Tomislava, ki bi bil največje odlikovanje in bi ga bilo več vrst. Vse to pripravljajo radikali v svrhu razširjenja svoje stranke med Slovenci in Hrvati in z ozirom na to pripravljajo važne notranje-politične spremembe.

Pašić ima nalogo pri-praviti koncentracijo.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Popoldne je bil Nikola Pašič sprejet v daljši avdienci. Po avdienci se je trdilo, da mu je bilo pri tej priliki stavljeno v dolžnost, da sondira teren v duhu obrazovanja koncentracijske vlade.

Pavle Radić drugič pri kralju.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Popoldne ob 6. uri je bil sprejet v avdienco Pavle Radić. Pri kralju se je zadržal dalje časa v razgovoru o političnih razmerah, posebno o razmerah na Hrvaškem.

Boj o tiskovnem zakonu.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Na današnji seji odseka za tiskovni zakon se je razvila daljša debata pri 9. členu, ki določa, kdo sme in kdo mora biti odgovorni urednik. Poslanec Franc Smodej predlaga proti predloženemu vladnemu predlogu načrta, po katerem bi bile oblasti upravičene določati odgovornega urednika, da bi bil odgovorni urednik je eden izmed tistih oseb, ki stvarno izvršujejo uredniško delo. Sprejet je bil nekoliko spremenjen dr. Markovičev predlog kot kompromisen predlog. Odgovorni urednik je eden izmed tistih oseb, ki stvarno izdajajo časnike in periodične spise, ter je na listu označen kot urednik. Ni dopuščena oseba, ki ni udeležena ne pri določanju smeri ne pri odločanju, kak spis se bo objavil v listu in ka-

teri ne. Razprava o členu 10., ki prepo-veduje, da bi narodni poslanci prevzemali odgovorno uredništvo, se je na željo ministra Gjuričića preložila na pozneje. Člena 11. in 12. sta bila z nebitvenimi spremembami sprejeta. Pri členu 13. je dr. Zanič predlagal, da se izpusti določba, po kateri se označi kot izdajatelj lastnik tiskarne, stvarnega uredniškega arhiva in inventarja. Vladna večina je bila proti. Sprejet je bil končno predlog poslanca Smodeja, da se iz besedila črta beseda arhiv. Pri 4. odstavku predlaga Smodej, da se izpusti določba, da mora predstavnik kake juridične osebe, politične stranke ali društva, ki izdaja list, stanovati v kraju, kjer se tiskovina izdaja. Pri členu 14., ki govori o kolportarji, predlaga Smodej da se izpusti določba, ki zahteva, da se morajo kolporterji prijaviti policiji in utemeljuje predlog s tem, da ta določba nasprotuje duhu člena 13. ustave. Milan Groi in dr. Zanič podpirata ta predlog. Dr. Zanič predlaga, da se člen 14. nadomesti z besedilom starega srbskega zakona, da sme vsakdo svobodno širiti in prodajati nezabranjene tiskovine po javnih krajih in si ni treba nobene prijave na občinsko ali državno oblast. Le za mladoletnike je dovolj, da jih urednik na lastno odgovornost prijavi krajevni oblasti.

Minister Marko Gjuričić je proti temu predlogu in je odložil razpravo o tem členu na popoldansko sejo.

Popoldne ob 5. se je seja odseka nadaljevala. Sklenjeno je bilo, da se razprava o 14. členu preloži na prihodnjo sejo. Člen 15. govori o posebnih izdajah, ki jih je smatrati kot reden del izdaje. Člena 16. in 17. sta bila z majhnimi spremembami sprejeta. Člen 16. govori o tem, kaj se smatra za lepak.

Drugo poglavje govori o avtorskih pravicah. Poslanec Smodej predlaga, da se oba člena črta in izdela poseben zakon o avtorskih pravicah, ker sta oba člena 17. in 18. nezadostna in pomanjkljiva in spadata načelno v zakon o avtorskih pravicah. Večina je njegov predlog odbila.

Člen 19. (IX. poglavje) govori o pri-puščanju inozemskih tiskovin, člena 20. in 21. pa vsebujejo določbe ustave o prepovedi listov. Vsi trije členi so bili sprejeti. Pri debati o členu 22. je predlagal Smodej v smislu člena 13. ustave namesto besedila »prepoved časnikov in spisov« nova formulacijo »prepoved, razširjanje in prodajanje časnikov in spisov«, kar je bilo sprejeto. Dr. Zanič je predlagal, da mora v slučaju zaplenbe, oblast zaplenbo takoj javiti uredniku, kar je večina odbila. Dr. Zanič predlaga, da se člen 23., ki govori o pritožbah policijske oblasti proti sodnim sklepom na višjo instanco v celoti črta. Večina je njegov predlog odbila.

Poslanec Smodej predlaga, da se črta določba, da se sme policijska oblast pritožiti na višjo instanco. Predlog je bil odbit. Sprejet pa je bil Smodejev predlog, da je treba za priziv na sodišče nastaviti kratek rok, ker se sicer rešitev lahko zavleče za cele mesece.

Pri členu 24., ki vsebuje člen 138. ustave, ki je po besedilu ustave same prehodnega značaja, predlaga poslanec Smodej, da se ves člen črta. Razlogov je več. 1. Ustava to sama dokazuje, ker pravi v členu 138., da se morajo predpisi člena 138. ukiniti s posebnim zakonom. 2. pa tudi zato, ker so te določbe člena 138. ustave tako raztegljive in nejasne, da prepuščajo, kakor je praska pokazala, najrazličnejša tolmačenja in s tem tudi zlorabe. Naj je mržnja proti državi kot celoti, to se je pri sodiščih zelo različno tolmačilo.

Še večjo nevarnost pa pripušča pozivanje na verski plemenski razdor. Kdor brani vero in nastopi proti verskemu indiferentizmu, mora radi tega občutiti vso težo tega člena, ker se ta člen lahko tolmači v tem smislu, ako je sodišče tega mnenja, to se pravi, da posega v najglobkejša verska čustva vsakega človeka. Poslanec Smodej navaja vzgled iz prakse, kakor se je ta izraz tolmačil. Govornik misli, da je člen 138. ustave sam po sebi ponesrečen, in da je prišel sedaj moment, da se po določbi ustave same kot prehodna določba

razveljavi. »Ako sprejmete ta člen, tedaj zbrisite prvi člen, ki pravi, da je tisk svoboden, in zapišite, da je nesvoboden!«

Za predlog so govorili Milan Grol, Alić in dr. Zanič. Proti je govoril minister Marko Gjuričić, ki je tolmačil vladno mnenje, da je prehodna ustavna določba začasno še potrebna. Večina je sprejela člen v predloženi formulaciji, nakar je poslanec Frane Smodej zaklical, da hoče večina vzakloniti verski indiferentizem in izrazil obžalovanje nad takim postopanjem vladne večine.

Seja je bila nato zaključena in sklicana na prihodnja za 22. aprila ob 5. popoldne.

Protestna zborovanja proti tiskovnemu zakonu.

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) Včeraj so se skoraj po celi državi vršile protestne skupščine časnikarjev in grafičnega delavstva proti predloženemu vladnemu načrtu tiskovnega zakona.

V Belgradu se je v časniškem klubu vršila protestna skupščina časnikarjev. Poslanec Franc Smodej, član in podpredsednik Jugosl. novinskega združenja, ki je predsedoval, je obširno poročal o poteku razprave v odseku zakonodajnega odbora in izrazil prepričanje, ako skupščinska večina sprejme predloženi načrt, potem časopisje ne bo samo nesvobodno, temveč bo sploh prišel v vprašanje njegov nadaljni obstoj.

Govorili so razni časnikarji. Sprejeta je bila proti temu načrtu ostra resolucija in predlog, da stopijo časnikarji v stik z vsemi ostalimi društvi, ki so pri tem zainteresirani, da z njimi skupno začnejo protestno akcijo. Končno je bil soglasno sprejet predlog, s katerim se zahvaljujejo Smodejevemu delovanju in ga prosijo, da še nadalje v zakonodajnem odboru tako odločno nastopa za časnikarje. — Istotako se je tu vršilo veliko protestno zborovanje grafičnega delavstva, na katerem so bile sprejete ostre resolucije. Iz Novega Sada poročajo, da se je tam vršilo dobro obiskano zborovanje proti načrtu tiskovnega zakona, kakor ga je predložila vlada.

Fuzija frankovcev z radikali.

Zagreb 6. aprila. (Izv.) Že več dni se mude v Zagrebu dr. Momčilo Ivković, Gjorgje Jelenić, Savić in Manko Gagliardi, sotrudnik »Balkanac«. Imeli so več konferenc z voditelji frankovske stranke. O rezultatih teh konferenc so časopisi poročali, da je sklenjeno, da bodo posamezni voditelji frankovcev vstopili v radikalno stranko. V soboto zvečer je bila večerja pri frankovcu dr. Elegoviću, katere so se udeležili vsi, ki so sodelovali na konferencah. Vaš dopisnik je o celi stvari dobil naslednje informacije: Med radikali in frankovci se ima izvršiti fuzija, ki je bila sklenjena v Zagrebu in se bo te dni izvršila v Belgradu, kamor odpotujejo voditelji frankovcev. Poudariti je treba, da pri teh razgovorih zagrebska radikalna organizacija ni sodelovala. Iz razgovora z uglednim zagrebskim radikalom se je Vaš dopisnik prepričal, da radikali vstopa frankovcev v radikalno stranko ne smatrajo za kako pridobitev za stranko, marveč samo za politični trik, da bi imeli pri bodočih volitvah most, preko katerega bi pridobili na terenu med hrvatskimi volivci. Tu se stvar komentira tako, da se bodo z vstopom frankovcev v radikalno stranko zopet pričele intrige, ki bodo pa brezuspešne, ker so frankovci med ljudstvom politično popol-

noma diskvalificirani. Razum osebnih niso frankovci stavili nobenih drugih pogojev. Tako bi n. pr. glavni urednik lista »Hrvatsko Pravico« dr. Šuffaj imel postati vseučiliški profesor v Belgradu. Govori se tudi, da bi dr. Pavelić vstopil v vlado kot minister. O Veliki noči bo menda objavljena deklaracija frankovske stranke na ljudstvo, v kateri bodo to spremembo v stranki opravičili z zunanjim položajem. Jutri odpotujejo Pašičevi emisarji v Belgrad.

Francija.

ODGODENA VNANJEPOLITIČNA RAZPRAVA.

Pariz, 6. aprila. (Izv.) Herriot je naprosil predsednika senata, da odgodi razpravo o vnani politiki na sredo. Govorili bodo Poincaré in 10 senatorjev.

ZA ZBOLJŠANJE FINANČNEGA STANJA.

Pariz, 6. aprila. (Izv.) Finančni minister De Monzie je v ministrskem svetu poročal o zakonu za zboljšanje finančnega stanja. Po tem zakonu bi bila Narodna banka pooblašena, da izda za 4 milijarde frankov novih bankovcev. Obenem bi se omejili obtok bankovcev na 45 milijard frankov. Če bi omenjeni zakon ne imel uspeha, bi finančni minister posegel po oddaji premoženja. Že jutri bo finančni minister zahteval v zbornici, da se takoj začne razprava o tem zakonskem načrtu. Če bi zbornica tega zakona ne sprejela, bo De Monzie odstopil.

ITALIJANSKI PARLAMENT ODGODEN.

Rim, 6. aprila. Poslaniška zbornica je v sobotni seji odobrila tudi finančni proračun. S tem je rešen celokupni državni proračun za l. 1925—1926. Zvišanje plač državnim nameščencem in vpokojencem je zagotovljeno. Zbornica se je odgodila do 11. maja t. l.

Rim, 6. aprila. V soboto je kralj sprejel ministrskega predsednika Mussolinija, ki mu je predložil ostavko vojnega ministra. Začasno vodi posle vojnega ministristva Mussolini. Ostavko je podal tudi državni podtajnik vojnega ministristva general Clerici.

CARINA NA ŽITO NA ČESKEM.

Praga, 6. aprila. (Izv.) »Bohemia« poroča, da bo vlada v kratkem naložila carino na žito.

KONEC ŠTRAJKA V MOR. OSTRAVI.

Kladno, 6. aprila. (Izv.) Vodstvo komunistov v Kladnem je sklenilo, da se štrajku ne pridruži. Ta sklep pomeni konec štrajka v Moravski Ostravi.

KOMUNISTIČNA DEMONSTRACIJA V GRADCU.

Gradec, 6. aprila. (Izv.) Komunisti so poskušali včeraj uprizoriti demonstracije sredi mesta. Policija je demonstrantom zastavila pot. Ker so demonstrantje hoteli policijski kordon s silo prodreti, je policija potegnila sablje. Več oseb je ranjenih. Zaprli so 11 oseb.

ORGANIZACIJA AMERISKE INDUSTRIJE ZA VOJSKO.

Newyork, 6. aprila. (Izv.) Nad 150 velikih industrijev je razpravljalo na skupni seji o državni obrambi in o možnosti, kako bi se dale tvornice v službo vojne kar najhitreje izpremeniti v vojne fabrike. Predsednik jeklenega trusta Gary je ugotovil, da so Zedinjene države danes jako malo izpostavljene sovražnim napadom. Na željo

vojnega ministristva so organizirali industrijci poseben odbor, ki bo podpiral vojno ministristvo s svojimi nasveti glede nabave surovin in izdelave orožja.

POMNOŽITEV JAPONSKEGA BRODOVJA.

Tokio, 6. aprila. (Izv.) Ministristvo za mornarico javlja, da namerava zgraditi 8 velikih in 3 srednjevelike križarke, 10 torpednih rušilcev in eno letalsko ladjo. Poslali bodo tudi v Evropo in Ameriko posebno komisijo, ki bo proučila vse najnovejše iznajdbe na polju ladjedelstva.

NAPAD NA SMODNIŠNICO.

Sofija, 6. aprila. (Izv.) V soboto so neznan ljudje poskusili vžgati zalogo smodnika četrtga topniškega polka. Vojaška straža je zlikovce z nekaj streli prepočila.

Politične vesti.

+ O koncentracijski vladi piše belgrajski »Pravda«, da je ta kombinacija postala posebno čvrsta po avdijenci P. Radića in da se je za koncentracijsko vlado odločil tudi Pašić. Misel na koncentracijsko vlado pa odločno odklanjajo samostojni demokratje in številni ministrski kandidati med radikali. Eni kot drugi smatrajo, da je še veljavna obznana med radićevci jako velika zapreka za sestavo koncentracijske vlade. Nasprotno »Pravdi« pa piše glavno glasilo radikalov »Samouprava«, da o kakik koncentraciji za enkrat še ne more biti govora.

+ Preplašeni samostojni demokratje. Na nobeno stranko ni nenadni politični preokret radićevcev tako porazno učinkoval kakor na samostojne demokratje, ki ne vedo, kaj naj počno, če vstopijo radićevci v vladno koalicijo z radikali. Samostojni demokratje se predobro zavedajo, da postanejo na državnem vozu peto kolo, če pride do sporazuma med Hrvati, Srbi in Slovenci. V strahu za svojo politično eksistenco se trudijo vsled tega z vsemi silami dokazati, da je vstop radićevcev v vlado nemogoč in da brez pomoči samostojnih demokratov ni mogoča nobena vlada. Za strah samostojnih demokratov je posebno značilen članek belgrajske »Reči«, v katerem trdijo, da ga je napisal sam Pribičević. Pišeč članka naglašja, da o kakik pogajanjih z radićevci sploh ne more biti govora, ker bi potekla brez uspeha. Radićeva stranka stoji pod obznanom in pod obtožbo po zakonu o zaščiti države. Parlament je mandate vodstva razveljavil, Radić in Maček pa sta še vedno voditelja stranke, ki je po P. Radiću objavila svoj novi program. Pogajanja z radićevci za vstop v vlado nimajo smisla. Kako naj vstopijo v vlado, če je vodstvo stranke pod obtožbo in velik del njihovih mandatov, med temi tudi mandat P. Radića, pod anketo? V takih razmerah je vstop v vlado moralno in politično nemogoč. Pogajanja z radićevci bi do kraja uničila vse, kar se je doseglo z metodami narodnega bloka. Radićevci bi pogajanja smatrali za slabost vlade in za popuščanje, kar bi separatistične struje zopet okrepilo. Zato se z radićevci tudi nihče ne pogaja. Za politične činitelje je jasno, da se mora začeti proces v Radićevi stranki tudi dovršiti in stranka mora z dejanji dokazati, da je postala druga stranka z novim programom. Radićevci niso dobili od volivcev mandata za tako politiko, kakoršno napoveduje P. Radić v parlamentu. Pokazati se bo moralo, če tudi volivci odobravajo ono politiko, ki jo je »Slovenec« označil popolnoma pravilno kot pot v Kanoso, kar pomeni z drugimi besedami izdajo programa. Poročila, ki jih dobiva vlada iz pokrajine, dokazu-

jejo, da radićevci niso lojalni. Njihovi poslanci tolmačijo govor P. Radića ljudem kot taktično potezo, da se rešijo radićevski mandati in da bi bili voditelji izpuščeni iz zaporov. Za to ima vlada avtentične dokaze v rokah, in to pomeni, da radićevska nova politika ni iskrena. Oni bi radi rešili svoj politični položaj, potem pa krenili na stara pota z novo energijo. To vse vlada ve in zato ni treba verjeti na pogajanja. Take vesti spravljajo v svet ljudje, ki vidijo polom v bloku sporazuma, pa bi radi isti proces povzročili tudi v narodnem bloku, ki je edino jamstvo za uspeh dosedanje politike. — Ta članek jasno dokazuje, kako radi bi samostojni demokratje rešili, kar se zanje še rešiti da, ker se zavedajo, kako nevarni bi bil sporazum z njihovo politiko.

+ O političnem preokretu radićevcev prinaša »Prager Tagblatt« sledečo beležko: »Na največje začudenje vsega sveta — cela Evropa se nemalo čudi —, na veliko presenečenje njihovih smrtnih sovražnikov, z naglico, kakoršne so zmogli le najspretnjši sabljači, so Hrvati čez noč sklenili mir in so vlado razorožili s svojo brezpogojno izjavo lojalnosti. Kaj je to: slabost ali zvišanje, finta ali polom? To bodo pokazali bodoči dogodki. V življenju najdemo včasih zelo čudne motive za pomirjenje in za spravo. Jaz sem poznal mlado ženo, ki se je dala ločiti in ki ni vedela dovolj povedati o surovosti svojega moža. Nekaj mesecev pozneje pa sem srečal njeno mater in sem jo vprašal, kako gre kaj njeni hčerki. »O, ona se je vrnila k svojememu možu,« se je glasil nepričakovani odgovor. »Kako je to mogoče po vsem, kar se je dogodilo?« — »Ja, veste, če ta baraba ni hotel plačati alimentov...«

+ Dve struji med radićevci. Zagrebski dopisnik »Politike« poroča svojemu listu, da se pojavljata med radićevci vedno očitnejše dve struji. Zaradi negotovega položaja, v katerem se še nahaja vodstvo stranke, se obrisi obeh struj še ne vidijo natančno, jasno pa je, da je že sedaj prišlo v vodstvu samem do nesoglasij. V masi se razdora še ne opaža. Nezaželenosti ne taje, da se ne strinjajo z novo strankino taktiko, nihče pa nima poguma, da bi prevzel na sebe odgovornost za rešitev tega vprašanja, dokler še obznana ni preklicana in dokler so glavni voditelji stranke v zaporu. Frankovci poskušajo sicer iz vsake kretnje in vsake izjave radićevcev kovati zase političen kapital, izgleda pa, da ne bodo imeli sreče (na drugem mestu poročamo, da so se baje fuzijonirali z radikali, op. ur.). Tudi poskusi Hrvatske pučke stranke, da zbere nezadovoljneže pod svojo okrilje, so ostali doslej brezuspešni. Hrvatske mase še vedno čakajo, da vidijo, kakšne rezultate bo rodila nova taktika stranke in potem se bodo odločile na eno ali na drugo stran. Opaža pa se, da radićevski levicariji zelo energično nastopajo v stranki, so pa v nevarnosti, da ne dožive iste usode kakor frankovci in HPS, kar bi jim onemogočilo vsako resnejšo akcijo. Levicariji so mnenja, da nova taktika vodstva tolmačijo svoj preokret kot borbo proti Pri-trpelja stranka, in da ne bo več ostala tako popularna kot je bila. To jim bo olajšalo njihovo delovanje v bodočnosti. Resnejšega razdvajanja med radićevci pa ni pričakovati še sedaj zaradi nejasnega položaja, pokazalo pa se bo, kakor hitro bodo vidni prvi plodovi zblizevanja med radikali in radićevci in rezultat morebitnega vstopa radićevcev v vlado, s čemur v Zagrebu resno računajo. Zanimivo je, da radićevci ne bo opravičila vseh žrtv, ki jih je prebičeviću in smatrajo, da ga bodo politično

Westfalski zvon.

Bottrop-Boy, koncem marca.

Le zvoní zvon iz temnih lin,
le vzbujaj mi na dom spomin!

Ali smem — ali smem — se spet enkrat oglašiti iz Nemčije?... Zdaj ko sem že tretji mesec tukaj, se morda že ne bo zdelo preveč vsiljivo, če pošljem od tu zopet kak glas v domovino. Morda si kdo že celo misli: Kaj da to pot tako molči, kar sicer ni njegova navada?

Torej, če dovolite, naj pa bo! — Samo da mi ne boste rekli, da Nemce preveč hvalim!... Saj nimam namena jih več hvaliti — kaj pa pomaga! — a vendar bi me res kmalu spet zapeljalo, da bi jih začel hvaliti — ne Nemcev, ampak nemške katoličane. Sem bil pa tamle pred nekaj dnevi v brivnici, kjer sem moral čakati, da pridem na vrsto. Da mi ni bilo dolgčas, so mi dali v roke časnik, še celo dva. Pa kakšna?: »Die Königin der Apostel« in »Mater ter admirabilis«. Naročene ima brivski pomočnik(!), ki je član takozvane »apostolske šole«, v kateri je zbran cvet katoliških mladenčev. Ali ste že kdaj in kje dobili v brivnici take časnike?... Še tega ne morem zmolčati, kar mi je nedavno pravil prijatelj Tensunden, ko sva hodila po gimnaziji v Gladbecku, kjer ima on svojo farno knjižnico: Vsi profesorji te — državne — gimnazije so dobri katoličani, direktor — da govo-

rim po jugoslovansko — gre k sv. obhajilu vsak mesec, drugi profesorji pa tudi po večkrat na leto. In kar je v Gladbecku, je po drugih mestih tudi. V Sloveniji bi bil tak ravnatelj z vsemi svojimi profesorji že davno v Kropi ali pa pri Sv. Lenuartu v Martinjem vrhu, kjer bi ves proforski zbor premišljeval in obžaloval svojo protidržavnost in pomanjkanje narodnega čuta. Pa da se le ta nemška država ne podre, ko ima tako nenarodne in zanikarne profesorje in še direktorje!

Toda ne, — nočem o tem pisati, nočem več hvaliti Nemcev, da se ta hvala komu ne priskuti. Pogovorimo se raje kaj drugega! Naprimer o vremenu; to je zelo hvaležen predmet, pri katerem se vsaj skregati ne moremo.

Torej vremen! Mislim sem za gotovo, da je tukaj, ko je toliko bolj na severu, veliko bolj mraz kakor pri nas. Pa sem se zmotil. Pri vas je bila letos mila zima, — tu je bila še milejša. Snega celo zimo nismo videli, — šele spomladi se je prikazal. Na sv. Gregorja dan, ki je po našem ljudskem koledarju prvi pomladanski dan, se ga je toliko naletelo, da je malo nasmetil. Svet je tukaj zelo nizek. In kakor kaže, na temperaturo bolj vpliva višja ali nižja lega nad morjem kakor bolj severni ali južni pasovi. V Toskani po višjih mestih poldrug čvelj snega, v Nemčiji smo ga komaj videli! Mraza je bilo toliko, da je komaj led naredil; pa tudi tega prej ni bilo, naredil ga je šele sv. Matija, ki, če ga ni, ga naredi. Kljub temu pa so že v drugi

polovici februarja jeli nekateri grmíči zeleneti. In zdaj že vse brsti in zeleni.

Da pa ne boste mislili, da je tukaj sam paradiz in nas ne boste pregrešno zavidali za lepo vreme, moram pa resnici na ljubo povedati, da imamo mesto snega drugo veliko puščobo, namreč veter, ki brije od morske strani neprenehoma dan za dnem s približno tako močjo kakor kraška burja. Le redkokateri dan je miren. Sploh je vreme skoro stalno spremenljivo. Solnce in dež, ki ti ga veter tako prijetno brusi v obraz, se pogostokrat menjata vsake pol ure. Ker imamo toliko vetra, zato so tukaj mlini na veter s tistimi ogromnimi lopatami, ki jih vidite časih kje naslikane. — Časih gledam na obzorju po severni smeri sivo-bele oblake. Zdi se mi, kakor da vidim kamniške planine... Kako se jih oko razveseli! Toda hitro se zavem prevare. Ah, saj jih ni, — sama enolična ravan. Tedaj si mislim: Ej, na Gorenjskem je fletno, k'so vsoče gore... Za drugo bi domovine ne pogrešal, — le naših gričev, naših hribov, naših logov, naših trat, teh pa manjka, manjka... Mesto tega sama ravan, sama kolonija, sama industrija.

Na nečem se pa vendar pozna, da smo bolj na severu. Namreč pozimi so daljše noči, poleti daljši dnevi. Meseca januarja do pol desetih dopoldne nisem mogel pri oknu bre zluči pisati. Poleti pa je svetlo do desetih zvečer.

Ali naj vam opišem svoje bivališče? — Bottrop je še mlado mesto; mesto, ki

se šele nareja, pa ima vendar 80.000 prebivalcev. Sedem župnij obsega in sedem velikih »ceh«, to je rudnikov, deloma na periferiji, deloma v mestu samem. Boy je tri četrt ure od središča mesta, zvezan ž njim seveda z »električno«. Bottrop leži sredi med mesti Essen, Hamborn in Gladbeck; dve uri severno od Essena, dve vzhodno od Hamborna, eno jugozapadno od Gladbecka. Bottrop je — kakor Essen, to največje industrijsko mesto — posebno črn, po slovensko »klerikalen«. V mestu izhajata dva dnevnika: Katoliška »Bottroper Volkszeitung« in brezbarvni »Allgemeiner Anzeiger«. »Bottroper Volkszeitung« je glavni in najbolj razširjeni list, obenem uradno glasilo mestnega magistrata. Tudi nekoliko drugače kakor v Ljubljani...

O Jugoslaviji nemški listi precej pišejo. »Germania« v Berlinu je imela pred (vašimi) volitvami celo vrsto precej simpatičnih člankov o naši državi. O volitvah pa so vsi pisali seveda v našem, t. j. sporazumnem smislu. Da so te volitve, oziroma to nasilje naši državi v inozemstvu veliko škodovala na ugledu, to jaz lahko potrdim iz lastnega opazovanja. Ob času, ko so nemškega poslanca dr. Krafta tolovajsko napadli, so se seveda vsi listi hudo zgražali. Jaz se ne le bojim, ampak sem prepričan, da nam bo to tudi v bodočnosti, če se bo svet še kdaj preurejal, strašno škodovalo. Ko bi imeli naši slovenski »nacionalci« za svojo »nacijo« na Koroškem in Primorskem malce brige in

kmalu popolnoma onemogočili, kar imajo za velik svoj uspeh.

+ Dr. Krnjević proti novi taktiki radičevcev. »Politika« poroča, da bo vodstvo radičevcev na seji glavnega odbora stranke izjavilo, da se popolnoma strinja z izjavo P. Radičeve v parlamentu. Ne bo pa dal take izjave glavni tajnik stranke Krnjević, ki Radičeve izjave ne odobrava.

+ Izjava urednika »Slobodnega doma« g. Hercega. Bivši poslanec in urednik »Slobodnega doma« g. Herceg, ki se je ravnokar vrnil iz dežele v Zagreb, je na vprašanje sorednika »Politike« o razpoloženju med ljudmi na deželi odgovoril: »Vsi se popolnoma strinjajo z držanjem in izjavami strankinega vodstva.«

Dnevne novice.

— Kralj Aleksander potuje v Jeruzalem. »Pravda« poroča, da bo kralj Aleksander še to leto obiskal Jeruzalem. Obisk kralja Aleksandra bo prvi obisk pravoslavnega vladarja v Jeruzalemu. Kralja bodo spremljali na njegovem potovanju ministri Ninčić, ministri dvora Janković, general Hadžić in ostalo spremstvo.

— Inserate za velikonočno številko sprejema uprava našega lista do četrtka zvečer. Le nujne oglase bomo mogli sprejeti še v petek dopoldne. Velikonočna številka izide v zelo pomnoženi nakladi in bo torej zelo priporočljiva za trgovsko in obrtno reklamo.

— Izplačila še nelikvidiranih osebnih prejemkov (pokojnin, drag. doklad, polnin, odpravin itd.) iz prejšnjih let bo delegacija ministrstva financ za Slovenijo odredila, čim se ji otvori po dotični kreditni postavki na osnovi zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesec april-julij t. l. potrebni kredit. Ker je ta zakon narodna skupščina že odobrila in je mogoče, da bo zakon določal povsem drugačen tehnično-administrativni postopek glede zahteve za otvoritev kredita, naj vsi zainteresirani potrpel in naj se ne obračajo z nepotrebnimi vlogami na delegacijo, dokler ta ne prejme od drž. računovodstva dotičnih navodil.

— V št. Jerneju na Dolenjskem bo letni semenj za konje, govedo, svinje in kramarji radi velikonočnih praznikov dne 14. aprila t. l. v torek po veliki noči.

— Likvidacija oddelka ministrstva za trgovino in industrijo se konča dne 30. aprila 1925 tako, da prevzame dne 1. maja 1925 vse njegove posle, ki niso pridržani ministrstvu, velika župana ljubljanske in mariborske oblasti. Od tega dne je treba prošnje, vloge, predloge in poročila pošiljati samo teritorialno pristojnemu velikemu županu.

— Radikalni prvak obtožen radi poverjenosti in goljufije. V Bihaću v Bosni se je pričela obravnava proti odvetniku dr. Hrabaru iz Bos. Krupe in proti bankirju Jesti Kolakoviću radi poverbe in goljufije, ker sta kmetom iz okolice Bos. Krupe prikrala prejem 500 dolarjev. Javnost se za obravnavo zelo zanima, ker je dr. Hrabar eden izmed radikalnih voditeljev v okraju in se je pri zadnjih skupščinskih volitvah proslavil kot predsednik volivnega odbora v Otocih, kjer bivajo sami muslimani, s tem, da je spodil vse predstavne list in strel vse kroglice v radikalno skrinjico, radi česar je tudi v sodnijski preiskavi.

— Ministrstvo za prosveto je z odlokom št. 2932 od 5. aprila t. l. naznanilo, da prevzame država vse materialne izdatke za transport, razstavo in zavarovanje predmetov, ki se pošljejo na razstavo knjig v Firenci. S tem je padla glavna zapreka za našo udeležbo na razstavi v Firenci. Upati je, da se je sedaj udeležbo vsi izdajatelji in založniki knjig korporativno. Tozadevna posvetovanja so se že vrši-

+ Dr. Šurmin — državni svetnik. Belgrajski listi poročajo kot gotovost, da dr. Šurmin ne bo več minister niti v bodoči rekonstruirani niti v koncentracijski vladi, čeprav je baje sam Pašić izrazil željo, da bi ga rad obdržal še naprej v vladi. Kot tolažbo za izgubljen ministrski čast je Pašić dr. Šurminu obljubil, da postane državni svetnik.

+ Pribeževci svezda zahaja. V soboto zvečer okoli 6. ure je prišel Pribeževci na dvor v avdienco. Po avdijenci pa se je splošno opazilo, da Pribeževci ni odšel na ministrsko sejo nazaj, ampak se je šel sprehajati po mestu. To okolnost so tolmačili z njegovim neuspehom na avdijenci. Zato je bila tudi rekonstrukcija vlade odložena.

la za Slovenijo v prosvetnem oddelku v ponedeljek 6. t. m. ob 4. uri popoldne.

— Hudožestveniki v Belgradu. Te dni so dospeli v Belgrad člani moskovskega gledališča pod vodstvom ge. Germanove. Družba ostane v Belgradu do preko pravoslavnih velikonočnih praznikov in bo igrala domačega vsak večer v »Manežju«. Iz Belgrada odide potem v Novi Sad in po ostalih mestih Jugoslavije.

— Umetna prepoved ministrstva za notranje zadeve. V Sisku so sredi mesta te dni dogradili čedno hišo, ki naj bi služila kot javna hiša. Ko je pa to zvedelo »Društvo jugoslovanskih žena«, je takoj navedlo korake, da se drzna namera neke Banjalčanke prepreči. Opozorilo je na nevarnost, ki preti otrokom v nraštenem oziru, ker sta v bližini stavbe šola in sokolska telovadnica. S pomočjo društva »Ženski pokret« v Belgradu je doseglo, da je ministrstvo uporabo stavbe za tak namen prepovedalo.

— Usmiljenim srečam. Prejeli smo: Pozivno na beležko, priobčeno med dnevnimi novicami v štev. 75. Vašega lista z dne 3. aprila 1925 pod naslovom »Usmiljenim srečam«, zahtevam po § 19 tisk. zakona, da priobčite na istem mestu in z istimi črkami nastopni uradni popravek: Ni res, da je uprava invalidskega doma v Celju na cesti vrgla 100 odstot. invalida Antona Tekaveca, ker ni molčal, ko sta ga bila napadla dva orjunaša, pač pa je res, da je bil invalid Anton Tekavec izključen iz zavoda radi tega, ker je kršil hišni red s tem, da je pohajal brez dovoljenja po mestu in vrhu tega izostal ves dan in vso noč iz zavoda, ker je upravitelju na ponovno vprašanje, ali se hoče v bodoče pokoriti hišnemu redu, odgovoril, da rajši vidi, da ga odpusti, in ker je končno žalil upravitelja s psovko »prokleti butelja«. — Vel. župan: Dr. Vinko Baltić.

— Nemška demonstracija proti »Obiličju«. Belgrajsko akademsko pevsko društvo »Obiličje« potuje že 10 dni po Poljskem in pridejo tam koncerte. Ko so se pevec peljali iz Poznanja v Krakov preko nemškega Slezkega, so nemški nacionalci v Bentenu sneli z voza srbske, hrvaške in slovenske zastave, s katerimi je bil voz ozaljšal. Obiličjevi so nemškemu napadu niso mogli protiviti in ni prišlo radi tega do hujšega »popada«. Tem bolj priščen pa je bil potem sprejem v Krakovu, kjer so jih na kolodvoru pozdravili mestni župan, zastopniki oblasti in vsenčlanska mladina.

— Nagla smrt na cesti. V soboto ob 8 zvečer je šel v Zagreb skozi Slovensko ulico elektrotehnik Franjo Pečnik. Ko je prišel blizu kurilnice savskega kolodvora, se je nenadoma zgrudil. Mimoidoči so poklicali takoj policijskega zdravnika, toda Pečnik je izdihnil, predno je prišel zdravnik na lice mesta. Zadel ga je srčna kap. Mož je doma iz Slovenije.

ljubezni, bi ne mogli delati take politike, kakor jo delajo.

V nedeljo 29. marca pa je bila tu volitev državnega predsednika. Kandidatov je sedem. Med njimi — da začnem z zadnjim — je tudi Ludendorff, socialisti imajo svojega, komunisti seveda tudi svojega, »desničarji« (monarhisti) kandidirajo dr. Jarresa, ki ga hočejo na vsak način »skozi« spraviti in delajo zanj prav amerikalno reklamo. Sicer je pa volilni boj precej glasen, toda miren in dostojen. — Politični valovi pa tudi v Nemčiji pljuska-jo še vedno visoko, dežela še ni prišla k miru; o tem priča tako veliko število kandidatov in strank, pogoste državne krize, tudi škandalov in škandalčkov ne manjka. — Katoličani imajo dva kandidata — dokaz, da so tudi med seboj razdeljeni: prvi je dr. Marx, centurmas, drugi je član bavarske ljudske stranke, dr. Held, bavarski ministrski predsednik. Oba sta prava katoliška moža, a dr. Marx prav posebno. Pravi, da je tretjerednik, da je pri sv. obhajilu vsak dan, pri spovedi pa vsak teden ali vsaj pogostokrat, in sicer tako na spoved v cerkvi v dolgi vrsti med drugimi ljudmi. Baje so mu ponudili, da lahko drugod hitreje na samem spoved upravi, pa se je za ponudbo zahvalil, češ, da ni pred Bogom nič boljši od drugih. Tudi pri maši streže, če je ravno treba. — Pri vsem tem pa ni nemogoče, da ta tretjerednik in ministrant postane glavni nemške države. Pri prvi volitvi namreč

ne bo izvoljen nobeden. Pri drugi (ne ožji) volitvi pa utegejeto dati socialisti — da ne bo izvoljen desničar — svoje glasove tretjeredniku Marksu. Za protestante bi bil to hud poper: imeti na čelu države katoličana, in tako črnega! So že zdaj izdali parolo, da taka nesreča ne sme doleteti Nemčije. Kako se bo v resnici zgodilo, seveda ne morem prerokovati. Sicer je pa že to veliko, da je bil Marx kancler in drugi katoliški možje ministri. Pred vojko je bilo to nemogoče.

Toda kaj res pišem toliko o Nemcih! Saj nisem prišel na Nemško ne zaradi nemške politike, ne zaradi nemškega vremena, ampak zaradi naših rojakov. No, in kako je s temi? To sem vam nekoliko že lani opisal. Danes povsem nakratko, da je moje delo zelo težavno, najbolj zaradi tega, ker so naši ljudje tako silno raztreseni. Dognal sem, da bivaajo nič manj kakor na sto različnih krajih: rudnikih in župnijah. Predvsem moramo vedeti, kje so in koliko jih je. Zato sestavljamo zdaj kolikor mogoče natančno statistiko vseh. Potem pa je treba razmišljati, kako s tolikimi razkropljenci priti v zvezo in to zvezo vzdrževati. Kako si pomagati? Nabaviti si hočemo zvon, ki ga bodo vsi slišali in jih bo vabil skupaj.

Kakšen zvon? ... Čuli ga boste prihodnjič.

Pozdravlja Vas vse Vam znani

Peregryn.

Sejhal je imel 12 pomočnikov v svoji službi, ki so zanj tihotapili tobak proti povrnitvi stroškov in izplačila 50 dinarjev dnevni. Na Sejhalovem stanovanju so našli še 60 kg najfinejšega tobaka in stroje za rezanje tobaka in za izdelavo cigaret.

— Higijenska razstava v Novem Sadu je nepričakovano dobro obiskana. V ponedeljek 30. marca jo je obiskal 30.000. obiskovalec, katerega je zdravstveni nadzornik nadgradil z zdravstvenimi knjigami. Razstavo si je ogledal tudi odposlanec Rockefellerjevega mednarodnega nadzorstva v Parizu in njegov tajnik.

— Podpora mestnemu gledališču v Bitolju. Vlada je odobrila kredit 150.000 Din za dovršitev novega mestnega gledališča v Bitolju.

— Otroška bolnišnica v Štipu. V Štipu so začeli graditi otroško bolnišnico. Potrebno zemljišče je v to svrhu odstopila občina Brezplačno.

— Neosane-krema Vam štedi na dveh straneh; prvič, ker se je zelo malo porabi, drugič, ker poveča trpežnost obutve. 1929

— Ugoden nakup vsakovrstnih oblačil lastnega izdelka v razni kakovosti za gospode, dečke in otroke Vam nudi edinolet Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana. Prepričajte se o nizkih cenah ter si oglejte bogato zalogo na Erjavčevi cesti 2 (nasproti Dramskega gledališča v neposredni bližini Nunske cerkve). 2103

Nailenše in najtrpežnejše

PERILO za gospode in dame, najmodernejše sportne bluze, predpasnike, otroške obleke kupite najceneje — ker je lastni izdelek — edino-le pri F. in L. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Iz Primorske.

p Promociji v Padovi. Za doktorja prava sta promovirala na vseučilišču v Padovi Slovenca Josip Požru in Emil Petrič.

Iz Štajerske.

š Slovenski orožniki v Makedonijo, srbski v Slovenijo. Točno na veliki petek, 10. aprila mora odpotovati iz slovenske Štajerske 48 orožnikov v Južno Srbijo. Prizadete so do malega vse orožniške postaje v mariborski oblasti. Povelje je prišlo brzojavnim potom od vrhovnega orožniškega poveljstva in ministrstva notranjih zadev. V Slovenijo pa je s 15. aprilom prestavljenih 31 orožnikov iz Srbije. Beležimo to suho dejstvo kot znak dobe, v kateri živimo. To je novo delo vlade, v kateri sedi Žerjav.

š Radičevi agitatorji v mariborskem okraju pripovedujejo ljudem, da ni res, da bi Radičevi v Belgradu priznali monarhijo. Potemtakem so po mnenju in naziranju teh agitatorjev stenografični zapisniki narodne skupščine falzificirani. Dobro bi bilo glavne »šlagerje« iz P. Radičevega govora doslovno objaviti, da radičevski agitatorji ne bodo farbarali naroda.

š Nov društveni dom. Pri Sv. Ani v Slov. goricah se je ustanovil odbor, ki hoče za tamkajšnje Prosvetno društvo zgraditi Društveni dom v bližini cerkve. Svet za zgradbo sta podarili rodoljubni gospodini Poš. Prispevke za Društveni dom pri Sv. Ani sprejema Prosvetno društvo. Ker se nahaja ta župnija tik ob državni in narodni meji, vsem rodoljubom toplo priporočamo, da darujejo za to potrebno stavbo.

š Špeh je na mariborskem trgu v soboto 4. t. m. precej padel v ceni. Debeli svinjski špeh so prodajali po 22.50 do 25 Din, meso pa od 17 do 22 Din. Tako nizkih cen za te vrste blaga še dolgo ni bilo. Domači špeharji je bilo toliko, da je celo Strossmajerjev drevored (ulica pri samostanu šolskih sester) in Vodnikov trg bil poln špeharjev. Tudi za prihodnje je pričakovati velikega dovoza špeha, ker je uvoz v Avstrijo sedaj nemogoč. Za velikonočni teden pripeljejo špeharji svojo robo na veliki petek in ne v soboto.

š Pri Sv. Dubu na Ostrem so namestili Srba za vodjo finančne straže. Mož je sicer zelo ljubezljiv, a predpisov o obmejnem prometu prav nič ne razume. Obmejnimi izkaznicami in dvolastniškimi legitimacijami odreja vsako veljavo. Ljudje ne smejo niti na svoja posestva, ki jih imajo onstran meje. Prepovedano jim je nositi vodo iz vodnjakov tik ob meji itd. Kaj pravijo na to veliki župan in gg. okrajni glavarji?

š Rodbina poslanca Kelemine je, kakor poročajo iz Pasteurjevega zavoda v Celju, izven nevarnosti. Ker je Keleminov pes obgrizel gotovo več psov in mačk, bo baje od politične oblasti odrejeno, da se uničijo vsi sumljivi psi v središki okolici.

IZ PTUJA.

Javna seja občinskega sveta v Ptuj dne 4. aprila 1925. Vodil jo je župan dr. Senčar. Pozdravil je novega odbornika Zvegljica, ki je stopil na mesto trgovca Macuna. Macun se namreč preseli v Maribor, kjer prevzame Worschetovo trgovino. Nato je poročal, da je veliki župan odobril mestni proračun za leto 1925 dne 6. marca 1925. Tudi nočni davek za obisk gostiln je dovoljen. Letni računski zaključki še niso urejeni. Občinski svet je zahteval od mestne uprave letne zaključke za 1922, 1923 in 1924 ter ji stalil termine. Mestna uprava je predložila letni zaključek za 1922,

ki je sedaj v finančnem odseku. Sledili bodo še drugi. — Mestna plinarja je v slabem stanju. Preiskal je inž. Dušan Tomšič iz Maribora ter konstatiral neekonomični obrat generatorjev. Glavni plinomer sploh ne deluje. V mestu je 6300 m plinovoda, porabi se 500.000 kg premoga. Ker je naprava pokvarjena, je letno 84.000 m³ izgube na plinu. Radi tega je plin tako drag. (V Ptuj trdijo, da je najdražji v Evropi.) Ko bo vpeljana elektrika, se bo moral obrat v plinarni ustaviti ali pa plinarja dati v najem kaki tu- ali inozemski tvrdki. O tem bo obč. svet sklepal, ko bo zasvetila električna luč. — Mesne cene. Dne 2. aprila se je vršilo na občini posvetovanje glede cen mesa. Navzoči so bili: komisar dr. Bratina kot zastopnik okr. glavarstva, župan dr. Senčar, podžupan Blažek, občinski odborniki Segula, Valentin in dr. Kotnik, zastopniki mesarjev iz Ptuja in Brega g. Urban, Zilavec, Pedgorec, Weissenstein Maks in Pintarič ter živilozdravnika Zavadilji in Jedlička. Dosegel se je sporazum glede cen: Goveje meso, prva vrsta (zadnji del volov in telic) 20 Din, prednji del 17 Din; 2. vrsta: zadnji del 17.50 Din, prednji del 15 Din, 3. vrsta: zadnji del 15 Din, prednji del 13 Din. Telatina, prednji del, prsa in vrat 16 Din, zadnji del, pleča in stegno 20 Din, stegno brez kosti za zrezke 31 Din. Svinjina kg do 18 Din. Svinjska jetra 10.50 Din, pljuča 8 Din, ledvice 13 Din, noge in rep 5.50 Din, glava 10.50 Din. Cene veljajo od nedelje dne 5. aprila. Meso za klobase in vojaštvo ne sme viseti v mesnicah. Policijski organ bo kontroliral, ali so vse vrste mesa na razpolago. — Sklepanje o vrnitvi avtonomije mestu. Župan predlaga, naj se nprisi veliki župan, da se vrne mestu popolna avtonomija razen policije. Obč. odb. Kos (SLS) pravi, naj se obrne mestni svet tudi na poslanske klube, ker je to v zvezi z ustavo, ki se mora radi tega spremeniti. G. župan odgovarja, da je akcija tako mišljena. — Soglasno je obč. svet odobril kupno pogodbo mestne hranilnice o prodaji hiše Schullink. Schramke Pavlu Dostalu za kupno ceno 600.025 Din z inventarjem brez njiv in travnikov. Dosegla se je ugodna kupna cena in mestna hranilnica bo prišla do razpoložljivega kapitala. Pravda Mestne hranilnice proti trgovcu Schramkerju je tekla dvakrat skozi vse tri instance; mestna hranilnica je pravdo dobila. G. Schramke si je lastil namreč predkupno pravico za nizko vsoto. — V občinski posredovalni urad so bili izvoljeni Blažek, Zvegljic ter Sagadin kot žani, Zamuda kot namestnik. — Dne 30. marca so bili v odbor Mestne hranilnice izvoljeni: dr. Senčar, dr. Fr. Kotnik, Anton Blažek, notar Bratkovič ter trgovec Alojzij Brenčič in Fr. Iglič z Brega. Občinski svet je izvolitev soglasno potrdil. — V odbor Muzejskega društva so bili izmed občinskih odbornikov izvoljeni dr. Fermevc, obč. odbornik Šerona in tovarnar Pavel Pirich. — Kakor druga avtonomna mesta izgubi tudi Ptuj mestni šolski svet, ki se pretvori v navadni krajni šolski svet, ime »mestni šolski svet« še sme obdržati. Soglasno so v njega bili izvoljeni: dr. Senčar, prof. dr. Fr. Kotnik, učitelj Šerona, dr. Sikst Fichtenau in obč. odbornik Valentin. — Elektrifikacija in inštalacija v mestnih poslopih se je oddala za približno 64.000 Din trdkama Transformator in Leben, in sicer magistrat, gimnazija in dekliška ljudska šola Transformatorju, deška ljudska šola, kopališče, Glasbena Matica in strelišče Leben. — Gostilna na sejnišču se odda provizorično za šest mesecev v najem gospe Kliček proti mesečni najemnini 1500 Din. Kavcija znaša trimesečno najemnino. — Izvoljen je bil zopet stari aprovizacijski odbor. — V kuratorij Dijaškega doma in Mladike so bili soglasno izvoljeni: podžupan Blažek, dr. Bela Stuehec, gimn. ravnatelj Komljanec, prof. dr. Kotnik, Segula, Gorup in Steudt star. — Za mestni ubožni svet referira g. Mohorič. Volilo umrlega tiskarja Blankeja v iznosu 1000 Din se bo porabilo za obdaritev mestnih ubožcev o velikonočnih praznikih. Dodalo se bo še 1500 Din iz ubožne blagajne. Vsak pek bo spkel 12 hlebov belega mlečnega kruha, razdelitev se bo izvršila na velikonočno soboto ob 10 dop. — Slučajnosti: Poveljstvo mesta želi, da bi se inštalirala elektrika v novi vojašnici in v oficirskem paviljonu. Ker pogajanja z državo za odkup vojašnice še niso končana in dolguje vojni erar občini še najemnino za l. 1923, se inštalacija, ki bi stala do 40.000 Din, odkloni. Klet v stari vojašnici se odda v najem Antonu Medvedu in Krajniku za 105 Din mesečne najemnine proti mesečni odpovedi. Dovolj se podpora dijaškemu društvu Jugoslaviji 150 Din, Slov. dijaški zadrugi na Dunaju 250 Din, Slov. dijaški zadrugi v Pragi 300 Din, Centralnemu akad. podpornemu društvu v Ljubljani 500 Din, ljubljanskim elektrotehnikom za potovanje v Italijo 200 Din, Ljudski narodni knjižnici v Ptuj 500 Din. Obč. svetnik Lenarčič vpraša, kaj bo z Dravo, ki se sama noče obrniti na levi breg radi česar je v rokavu okr. Dravi smrad. Župan odgovarja, da se je vršila komisija, ki sta se je udeležila inž. Celestina okrožne gradbene sekcije in mestni poveljnik. Za sedaj občinski delavci odkopavajo zasuti rov pod klavnico. Če bo v dvanajstih naj kraj kredita za te namene, bo okrožna gradbena sekcija regulirala Dravni tok na levo stran, kar je iz higijenskih ozirov neobhodno potrebno. Javni seji je sledila tajna.

Ker so odseki tvarino za sejo dobro predelali, je ta hitro in točno potekla. Galerija, ki se je vmešavala z medklici v potek javne seje, si je zaslužila županov strogi ukor. Tako je prav!

Prememba posesti. G. Miha Brenčič, veleposestnik in komisar okr. zastopa je kupil Dostalovo gostilno »Pri zamorcu«. G. Dostal pa je kupil hišo mestne hranilnice. Hišo »pri Čehu« na Ljutomerski cesti je kupil trgovec g. Hinko Kreft, ki je prodal svojo pekovski mojstru od Sv. Urbana.

Angleško blago

najnovejših vzorcev, za moške obleke in za damske kostume, od trvdke

DRAGO SCHWAB — Ljubljana

je kot najlepše in tudi najcenejše. V interesu vsakogar je, da si pred nakupom ogleda to lepo blago.

Iz Ljubljane.

Ij »Pasijon« na Ljudskem odru. Danes ob 8. uri zvečer se vrši zadnja predstava »Pasijon« na Ljudskem odru, na kar se p. n. občinstvo opozarja.

Ij Protestni shod proti tiskovnemu zakonskemu načrtu, ki so ga sklicali grafični delavci za nedeljo dopoldne v Narodni dom, je bil precej dobro obiskan. Na shodu je poročal g. Eržen iz Maribora. Njegovo poročilo o novem tiskovnem zakonskem načrtu je bilo temeljito, obsežno in stvarno. V imenu lastnikov tiskarn se je g. dr. Žužek pridružil protestu grafičnega delavstva. V imenu časnikarjev je govoril urednik »Jutras«, g. dr. Knaflič, ki je obsodil novi zakonski načrt ter tiste, ki so ga predložili narodni skupščini. Zborovalci so se tej izjavi zelo začudili, ker še niso pozabili, kako sta »Jutro« in »Slovenec« narode še nedavno hvalila ta zakonski načrt in predvsem njegove drakonske določbe. Začudili so se tembolj, ker vedo, da je za ta zakonski načrt v ministrski seji glasoval tudi dr. Žerjav in da v tiskovnem odseku zakonodajnega odbora samostojni demokrati dosledno glasujejo za ta načrt, kakor ga je predložila vlada in proti vsem izpreminjevalnim predlogom opozicije. — Na koncu je bila sprejeta protestna resolucija.

Ij Razpisano je na kratek rok mesto ravnatelja deželne muzeja. Če se bo oddajala služba res po teoretični, praktično-upravni in strogo znanstveni kvalifikaciji, potem odpadejo iz kompetence razni srednješolski profesorji, ki so sestavili morda kako učno ali slično knjigo, kompilatoričnega značaja, četudi poljudno-znanstvene vsebine.

Ij Proforsko društvo, sekcija Ljubljana je imelo v soboto odborovo sejo pod predsedstvom predsednika Glavne uprave prof. Jeremije Živanovića. G. predsednik je poročal o štadiju, v katerem se nahaja novi srednješolski zakon ter o pripravah za kongres v Skopju in za mednarodni proforski kongres v Beogradu. K sejam komisije, ki bo razpravljal o redukciji srednjih šol in učiteljšč, odnošno o njih preureditvi v strokovne šole, sta se odpravila g. ravnatelj dr. Korun kot zastopnik srednjih šol in g. ravnatelj dr. Orel kot zastopnik učiteljšč v Sloveniji.

Ij Imenovanje pri Ljubljanski poštni upravi. Za inspektorja ljubljanskega poštne in brzojavnega ravnateljstva je imenovan g. dr. Fran Jančevič, za šefa brzojavnega in telefonskega oddelka g. ing. M. Kolarič, za šefa poštne oddelka g. Anton Vesentjak in za šefa rač. kontrolnega oddelka g. Makso Svoboda.

Ij Klub dobrovoljcev v Ljubljani ima svoj sestanek danes ob 20. v salonu pri Mraku (Rimska cesta). Na tem sestanku bo prečital tov. Jos. Jeras zanimiv dokument o formiranju dobrovoljskih edinic v Rusiji. Ta dokument obsega sledeče odstavke: 1. Formiranje srbskega dobrovoljskega odreda v Odesi. 2. Formiranje I. srbske dobrovoljske divizije. 3. Formiranje štaba srbskega korpusa in II. dobrovoljske divizije. 4. Ruska revolucija in njen vpliv na srbski dobrovoljski korpus. — Letos je desetletnica formiranja dobrovoljskih edinic v Rusiji, prihodnje leto bo desetletnica krvavih bojov na Dobruži. — Dobrovoljci in njihovi prijatelji, udeležite se polnoštevno tega sestanka, da si z objektivnim poročilom vzbudimo zopet spomine na zmagovitost in slavo dobrovoljske ideje v svetovni vojni.

Ij Z ljubljanskega grada. Buffet na ljubljanskem gradu so povečali in podaljšali za 4 metre. Lastnik je dobil pravico za prodajo jestevin in vseh pijač. Po dolgem času bo s tem tujcem nudeno vendar enkrat vsaj najpotrebnejše, za čemer so vsako leto poizpraševali, kadar so posekali grad. Tujci so vedno pričakovali več smisla za lepoto gradu. In čudno se jim je vedno zdelo, da se Ljubljana za svojega starega očaka prav nič ne zмени in z njo čemer se postreže šetalec, domačinu in tujcu, ki se hoče z grada naučiti krasnega razgleda širom Slovenije.

Ij Tatvine pri ameriških pošiljateljstvih. Tatvine pri ameriških pošiljateljstvih, namenjenih za našo državo, vedno bolj naraščajo. Ljubljanska pošta more v zadnjem času konstatirati pet večjih tatvin. Iz plombiranih vreč je izginilo po 50 in še več priporočenih pisem. V prvem slučaju je bila poštna uprava obremenjena za nič manj kot 270.000 Din, to radi raznih reklamacij. Takrat je padel sum na naše pošte. Toda kakor je razvidno iz zadnjih tatvin, je v tatvine zamotana posebna nezmana

družba ali na ladji iz Amerike na Francosko, ali pa na franc. železnicah. Tatovi znajo na rafiniran način odstraniti plombo od vreče in si tako prilastiti priporočenih pisem, v katerih se običajno nahajajo kljub raznim opominom dolarji. Tatove zasleduje naša, ameriška in francoska država, da se tako osigura mednarodni promet, ki vseh takih slučajev trpi na moralni in materijalni škodi.

Ij Tovarna Kozina razprodaja te dni večjo množino ostankov parov ševljev po znatno znižani ceni, na kar se cenj. občinstvo nujno opozarja. Prodaja samo na Aleksandrovci cesti.

Najlepši izlet za praznike

je v BOHINJ — HOTEL SV. JANEZ. Krasne ceste za avtomobiliste. 2230

Ljudski oder v Ljubljani

Torek, dne 7. aprila: »PASIJON« (zadnja predstava). Začetek ob 8. zvečer. Predprodaja vstopnic od 8.—12. ure dopoldne in od 2.—6. ure pop. v društveni nabavni zadrugi (Ljudski dom, I. nadst.) in od 6. ure naprej do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra.

Iz katoliškega sveta.

Na pariški razstavi dekorativnih umetnosti, ki se odprla v aprilu in bo največja povojna mednarodna razstava, se bo nahajala v francoski vasi tudi cerkev, ki jo zidajo iz prostovoljnih prispevkov francoskih katoliških krogov. Tednik »La Vie Catholique« je v teku enega meseca nabral v ta namen nad 68 tisoč frankov. To je nov dokaz, kako radodarni so francoski katoličani v verske svrhe.

Francoski katoličani se mogočno gibljejo. Trumoma pristopajo ljudje po vsej Franciji k njih organizaciji, povsod se vršijo shodi, ki jim prisostvujejo tisoči od blizu in od daleč brez razlike stanov. Tudi časopisje katoliških krogov je v lepem razvoju. Ilustrovani tednik »La Vie Catholique en France et à l'étranger«, ki izhaja šele drugo leto, je imel lani oktobra 3000 naročnikov, letos aprila jih ima že 25.000.

Števila rimskih romarjev o priliki sv. leta je v zadnjih dneh zelo narastlo. Predvsem je omeniti važnost švicarskega narodnega romanja, katerega se je udeležilo nad tisoč božjepotnikov iz raznih kantonov. Tega romanja, ki sta ga vodila msgr. Bièler, škof sionski in msgr. Besson, škof friburški, ženevski in lozanski, se je udeležilo veliko ljubiteljev katoličanstva iz romanske švice in iz Ticina. Sv. oče je po maši, ki jo je daroval pred švicarskimi verniki, imel na nje nagovor, in sicer zaporedoma v nemškem, francoskem in italijanskem jeziku. Tudi petje med sv. obredom se je vršilo v teh treh jezikih.

V salonu nezavisnih v Parizu, veliki pomladanski umetniški razstavi, ki šteje letos 3500 razstavljenih del, se nahajajo tudi lepi verski motivi in religiozne slike. Zanimivo je, da se med religioznimi slikarji nahajajo v velikem številu tujci, en Šved, ena Poljakinja, en Švicar, en Američan, en Madžar in drugi. Tudi v pomladnem salonu lyonskega društva za lepe umetnosti, ki se je ravnokar končal, je bila najti marsikatera verska slika.

Starinske najdbe. Italijanski profesor Ugo Monneret, ki arheološko raziskuje okolico Asuana, je odkril cerkev, ki je spadala k samostanu sv. Simona, in ki je iz osmega stoletja. Razen tega je našel veliko število papirov in dragoceno zbirko koptskih vaz.

Irski katoličani so zelo strogi, kar se tiče cenzure kinematografskih filmov. Radi tega sta dva zastopnika angleških filmskih tvrdst intervenirala pri irski vladi, češ da jim cenzura preveč filmov prepove. Pod pretezo, da se filmi, ki so na Irskem prepovedani, kažejo prosto po vsej Ameriki, sta zastopnika angleškega sindikata izjavila, da kar je dobro za 120 milijonov ljudi, mora biti tudi za tri milijone (Ircev). Irski cenzor pa jima je odgovoril, da morajo biti filmi decentni in ne smejo žaliti krščanskih čustev, in da Irski raje sploh nimajo kina, kot da bi se kazale slike, ki so protimoralne.

700 letnica katedrale v Toledu na Španskem se bo praznovala letošnjo jesen na zelo slovesen način.

Narodni kongres francoskih katoliških dijakov se je vršil v Tuluzu. Čeprav šteje to društvo šele tri leta, je v njem zastopanih 26 dijakov, ki so razdeljeni po 17 mestih. Namen združenja je zastopati dijake med katoličani, zastopati katoličane med dijaki. Kongres je študiral vprašanje splošne kulture v zvezi z dijaštvom, ta veliki intelektualni problem.

Prozorna kupola je bila postavljena na cerkev sv. Frančiška Asiškega v Lyonu. Zgrajena je iz 8 cm debelega prozornega betona. Če človek stoji pod njo, ima utis, da je pod prostim nebom. To kupolo, prvo svoje vrste, je sezidal arhitekt Michel Roux-Spitz.

Strah imajo pred Bogom. Francosku brezverska šolska oblast je v čitankah dala nadomestiti v ljubki Chanson du blé (Žitna pesem) od Jacquesa Dalcroza vrstice:

Le bon Dieu nous aime,

La moisson viendra.

(Ljubi Bog nas ljubi, žetev bo prišla). V čitankah stoji namreč:

Le soleil nous aime,

La moisson viendra.

(Solnce nas ljubi, žetev bo prišla). Francoski državni šolniki so torej postali fetišisti, obožuj-

jejo Solnce, samo o krščanstvu v svojem strahu nečajo ničesar vedeti.

Francoski konvertit. Mladi francoski konvertit, g. Jean Pierre Altermann, znan pisatelj, je bil pred kratkim posvečen v duhovnika. Sodeluje med drugim pri Revue des Jeunes, v kateri objavlja krasne verske pesmi.

Nov francoski katoliški roman. Francoski romanopisec Emil Baumann, znan po svojem romau »Saint-Paul«, bo v kratkem izdal nov roman z naslovom »Le signe sur la main« (Znak na roki). To je povest notranjega življenja, predvsem duhovniške duše.

Naznanila.

Slovenska krščanska ženska zveza uljudno vabi članice Elizabetnih konferenc k seji danes ob 5. v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne.

Trpljenje Kristusove v kinu Mladinskega doma v Kodeljevem danes, torek, in jutri sredo: ob 2. in 5. pop. in pol 8. zv. Mladinske predstave po znižanih cenah! Samo dva dni.

Predavanje o zdravstvu. Tretje predavanje, ki ga priredi v okviru »Ljudske visoke šole« zdravniško društvo v Ljubljani, se vrši danes v torek ob 6. uri zvečer v veliki dvorani univerze. Predava g. dr. A. Kunst, šef rentgenološkega inštituta v Ljubljani o predmetu: »Röntgenovi žarki in njih uporaba v medicini.« Na to aktualno predavanje vabimo našo javnost.

Tombola. Na kongresnem trgu priredi društvo nižjih poštinih uslužbencev dne 19. aprila veliko javno tombolo. Segajte pridno po srečkah, da jih ne zmanjka. Prodajajo jih vsi pismonoše in trafike po Din 2.50. — Odbor.

Orlovski vestnik.

Sentriška orlovska srenja priredi prvo majnikovo nedeljo, kakor vsako leto tabor na Šmarni gori združen z javno telovadbo v Tacnu.

Prosveta.

pr Slovenski epos »Samoc«. Dr. Ivan Šanda, Sušak, Trsatske Skale 279, nam je poslal sledeče naznanilo: Pripravljen imam za izdajo slovenski ep »Samoc« v desetih spevih. Ker je celotna izdaja, ki bo obsegala do 20 tiskanih pol, iz materijelnih ozirav za založnika in odjemalca težavna, se je pisatelj odločil delo izdati v snopičih, katerih vsaki bi obsegal po en spev in stal 10 Din. Ako se prijavljuje do 500 naročnikov, je mogoče z izdajo začeti. Delo, upam, bo Slovincem na izpodbudo in čast.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 7. aprila: Zaprt.

Sreda, 8. aprila: »Lizistrata«. Red E.

OPERA:

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 7. aprila: »Boheme«. Red F.

Sreda, 8. aprila: »Carmen«. Red D.

ARISTOFANOVA LIZISTRATA.

Antična komedija »Lizistrata«, ki so jo na slovenskem odru prvič igrali 4. t. m., izhaja iz onega časa, ko je umetnost posegala v sredo narodnega življenja in predstavlja kos aktualnosti — vsekakor aktualnosti iz konca 5. stol. pred Kristovim rojstvom. Aristofan je postavil v osebi Lizistrate ženski ekstrem v nasprotje z moškim zastopnikom državne organizacije, sredno, v tem slučaju življenjsko sfero predstavlja zakonski par, ponovljen v zborih atenskih mož in žena. Amazonstvo Lizistrate stoji v službi splošnosti in z organizacijo žensk koristi le splošnosti, v čemer tiči njena skoraj tragična osebna veličina. Dejanje samo je pravzaprav le komična ilustracija posledic ženske stavke, ki končno prisili može, da sklenejo mir in vrnejo svojim domovom rodbinsko srečo. V današnjem času bi morda ne bilo težko najti paralele z antiko; a bila bi medla in tudi premalo zanimiva. »Lizistrata« ima za današnjo dobo pomen obnove zgozdovinekega dela, ki je po svojih kvalitetah obnove vredno. Pri nas smo videli klasično delo v moderni predelavi, mesta, ki so jih Grki z nedolžnim krotom prešli, za naš čas niso primerna in tako je moral moderni avtor delo okrniti, če nam ga je hotel predstaviti. Vendar delo ni utrpelo škode.

Predstave je režiral g. Šest, ne da bi jasno uveljavil bodisi antično, bodisi današnje naziranje. Kor in deloma tudi igralci so prihajali iz skrajnih kotov orkestra na oder, v sredini scene je bilo akropolsko rebro s stopnjicam in Panovo jamo, v ozadju slikan pogled na Akropolo. Scena je bila iz upodablajočega stališča zelo nedostatna; Panovo jamo, ki je bila vendar navadna votlina v skalovju, je tvorilo par pravilnih belih teles, ozke in strme stopnjice so zavirale razvoj kora, ozadje je bila banalna plahta. Masa ženskega kora se je brez arhitektonike neprestano zgrinjala v klopčič, pravtako je drl kor mladeničev brez premišljene grupacije na oder in po stopnjicah. Kor starcev je zgubil že po poti na oder vso učinkovitost. Groteskna skupina, zamišljena kot duhovita vlozka, se je razvijala že pod horizontom gledalcev in je ostala v igri grupa beracev, brez tipične starčevske betečnosti in brez pravega tona. Ton je bil slaba stran večera in obenem slaba stran režije. Prednjačili

sta protagonisti Aten in Spartank, Lizistrata in Lampito. Potegnili sta igro v prav domač pomenek, ki se je odlikoval z atenskim in spartanskim dialektom iz ljubljanskih predmestij. Pri Lizistrati je bila zasedba zgrešena. Ga. Medvedova ima sicer primerno postavbo a treba se je bilo zamisliti v dobo in značaj predstavljene osebe, česar ni zmogla. V tonu in kretnjah je podala ga. Šaričeva mnogo več in mnogo dobrega, ga. Nablocka pa je z inteligenco ustvarila diskreten in fino nijansiran tip, ki ga je le malo motilo premehekko izgovarjanje. Med moškimi vlogami nudi mestni svetovalec dobremu igralcu krasno polje; igral ga je g. Peček, ne da bi razumel grotesknost postave. Kinezija je igral g. Levar, ki je edini med moškimi razumel svoj položaj ter ustvaril močan tip, tako močan, da je v družbi z go. Nablocko rešil večer. S tem pa je povedano pravzaprav glavno: duh igre ni izvirail iz skupne ustvaritve, ampak je bil prepuščen igralcem; sposobni so ga instinktivno našli in z umetnostjo takorekoč pokvarili splošno, domače obeležje predstave, ki se izmika podrobnemu kritičnemu merilu. Vsa publika originalnost celotne prireditve pa ni mogla zakriti jasne resnice: pomanjkanja čuta za umetnost. M.

Turistika in sport.

NOGOMET.

Preteklo nedeljo so bili naši sportni klubi izredno agilni. Hermes je imel v gosteh HAŠK iz Zagreba, Primorje je igralo s celovskim Sportvereinom, Slovan je nastopil proti Jadranu, Ilirija je absolvirala proti Rapidu v Mariboru svojo predzadnjo prvenstveno tekmo in Celje je gostovalo v Čakovcu, kjer je imelo za protivnika tamkajšnji Čakovečki SK. Izidi posameznih tekem so sledeči:

HAŠK : Hermes 4 : 1. HAŠK je nastopil z nekoliko oslajenim moštvom, ker je oddal nekatere igrače v zagrebški reprez. team proti Gradcu. Vkljub temu je podal v polju zelo lepo in efektno pozicijsko igro, medtem ko je bil pred golom — pred nasprotnim kakor pred svojim — slabejši. Veliko premoč v odprtem polju mu je omogočil v znatni meri sam Hermes s pasivno igro svojih halfov, ki so nasprotnika le slabo krili, prepustili lastni forward čisto samemu sebi in se omejili poglavito na to, da so zastavljali pot do svojega gola. Tekma je bila vsled tega precej enostranska. HAŠK je imel svoja daleko najboljša moža v centerhalfu Kolibašu in levemu halfu Križu. Ostalo moštvo je izgajeno, lepo vigrano in tehnično na odlični stopnji. V Hermesu je bil popolnoma na mestu obrambni trio Habicht-Pleš I-Pleš II in Zemljak, dokler je igral centerhalfa. Ostalo moštvo ni prišlo do svoje običajne skupne igre. Tekmo je sodil g. Betetto.

Primorje : KSV 3 : 2. Gostovanje Klagenf. SV. je prineslo razočaranje. Moštvo goji primitiven, zelo nemoderen nogomet ter odgovarja nekako boljšim klubom našega domačega drugega razreda. Tudi Primorje, ki je nastopilo z 2 rezervama, ni doseglo svoje boljše forme, bilo pa je vendarle izrazito v premoči ter je zmago povsem zaslužilo. — Iz tega izhaja, da nam to srečanje v nobenem slučaju ne more in ne sme služiti za merilo za predstoječo medmestno tekmo Ljubljana : Celovec, zlasti ne, ker poznamo Celovec tudi z druge, boljše strani. — Igralo se je z obeh strani fair in v nekoliko monotonem tempu. Sodil je brezhibno g. Vodišek.

Ilirija : Rapid 2 : 0. Rapid je nudil Iliriji kakor se je pričakovalo, trd odpor. Nahaja se trenutno v prav dobri formi ter je primoral Ilirijo k razvoju največje energije. Zal je tekma precej trpela pod pretirano rigoroznostjo sodnika g. Oehsa iz Celja, ki je igro dobesedno razkrojil. Ilirija je začetkoma sledila Rapidu v njegovo visoko in negotovo igro, dokler se ni sredi prvega polčasa znašla ter dosegla v lepo izpeljanih napadih po Deklevi in Omanu oba gola. V moštvo prvaka treba tudi to pot posebno omeniti izvrstno igro levega branilca. Rapid ima jako dobre sile v vratarju, srednjemu krilcu in levi zvezi.

Slovan : Jadran 3 : 1. Slovan je pokazal tudi v tej igri, da konstantno napreduje. Razvil je svojo običajno ambiciozno igro ter zmagal popolnoma zaslužen. Jadran se nahaja vsled odhoda nekaterih dobrih moči k vojakom v majhni krizi ter trenutno ne predstavlja več onega odprnega in vztrajnega protivnika kot nekdanj. Na rezervne moči se v Jadranu doselej po vtisu iz zadnjih tekem sodeč, ni polagalo potrebne pažnje.

Zagreb : Gradec 3 : 3. V Zagrebu se je vršila v nedeljo medmestna tekma Zagreb : Gradec, ki je končala vkljub optimističnemu razpoloženju Zagrebčanov z neodločnim izidom. Reprezentanci team Zagreba je podal slabo igro.

Dunaj : Praška Slavija je bila premagana od Hakoah s senzacionalnim rezultatom 5 : 2. Ostali izidi: Amateure : Wacker 5 : 2, Admira : Slovan 1 : 1, WAC : Sportklub 1 : 1, Rapid : Rudolphshügel 3 : 2.

Praga : Sparta : Vienna (Dunaj) 1 : 1. Sneg v Kamniških planinah. Poročilo z Velike planine 1555 m od 6. t. m.) Sneg snežast, 50—100 cm visok. Smuka ugodna.

Poizvedovanja.

Najdeno. Kdor od tujcev-prenočevalcev je izgubil pri vratarju hotela Tratinik manjšo vsoto denarja, jo dobi istotam.

Gospodarstvo.

Drž. trošarina na vino in vinski mošt in občinske doklade k tej trošarini v Sloveniji.

V št. 34 »Uradnega lista« z dne 7. aprila 1925 objavlja Delegacija ministrstva financ v Ljubljani statistiko o državni trošarini na vino in vinski mošt in občinskih dokladah k tej trošarini v Sloveniji za leto 1924. Iz tabele I je razvidna obremenitev vina z občinskimi dokladami in sicer število občin, ki v posameznih davčnih okrajih doklade pobirajo ter odstotna obremenitev v posameznih občinah; iz tabele II so pa razvidne količine vina in vinskega mošta, ki so bile zatrošarinjene v posameznih davčnih okrajih ter znesek državne trošarine in občinskih doklad k tej trošarini, ki so bili od dotičnih količin pobrani.

Dočim je Delegacija za l. 1922 in 1923 izkazala zneske državne trošarine in občinskih doklad k tej trošarini po okoliših oddelkov finančne kontrole, izkazuje za leto 1924 te date po davčnih okrajih. Tudi količina, ki je bila za leto 1922 in 1923 izkazana za vino in mošt ter za vino v steklenicah skupno, je za leto 1924 izkazana ločeno. V ozemlju ljubljanske oblasti je bilo zatrošarinjenega vina od sode in v steklenicah ter vinskega mošta v letu 1924 218.046.71 hl (od tega odpade na Ljubljano 59.641.23 hl), napram letu 1923 z 192.660.65 hl, od katerih odpade na Ljubljano 57.588.33 hl; je torej Ljubljana sama pa tudi ozemlje ljubljanske oblasti sploh napredovalo. V ozemlju mariborske oblasti pa je bilo zatrošarinjenega vina od sode in v steklenicah ter vinskega mošta 163.579.92 hl torej napram letu 1923 s količino 201.175.09 hl znatno manj.

Državne trošarine (35 Din, oziroma za mošt 25 Din od hl in 0.50 Din za steklenico od 0.7 l) je bilo plačane v ozemlju ljubljanske oblasti leta 1924 7.458.470.20 Din. Od te vsote je bilo pobrano v Ljubljani 2 milijona 12.637.70 Din napram letu 1923 s 6 milijoni 743.245.45 Din oziroma za Ljubljano napram 2.015.591.55 Din se je torej v ljubljanski oblasti donos zvišal, v Ljubljani sami pa neznatno znižal.

V ozemlju mariborske oblasti je bilo l. 1924 pobrane državne trošarine 5 milijonov 593.130.25 Din. Napram letu 1923 z zneskom 7.041.160.93 Din je bil torej v letu 1924 donos znatno manjši.

Obremenitev vina in vinskega mošta z občinskimi dokladami se je gibala v letu 1924 v splošnem kakor leta 1923 med 25 odst. in 250 odst. Par občin je pa pobiralo višje doklade do 500 odst., dočim ni v letu 1923 nobena občina pobirala preko 300 odst. Pobiralo pa je doklade v ljubljanski oblasti v letu 1924 311 občin, leta 1923 po 286 občin. V mariborski oblasti v letu 1924 426 občin, leta 1923 pa 259 občin.

V vsem skupaj se je na občinskih dokladah k trošarini na vino in vinski mošt pobralo leta 1924 v ljubljanski oblasti 16 milijonov 655.545.65 Din (od tega zneska odpade na Ljubljano 6.961.487 Din); v mariborski oblasti pa 7.447.416.67 Din, dočim se je v letu 1923 pobralo v ljublj. oblasti 10.722.392.28 Din, od česar odpade v Ljubljani 5.215.618 Din; v mariborski oblasti pa 6.030.266.73 Din.

Vsi ti podatki se nanašajo samo na navadna vina od sode, na vinski mošt in na navadna vina v steklenicah, ne pa tudi na šampanjec in takozvana »fina vina«, kakor malaga, sherry itd.

g Tržno poročilo iz Celja. Govedina v meslinah: I. vrste 1 kg 20—22 Din, II. vrste 18

od 20 Din; na tržnih stojnicah: I. vrste 1 kg 20—22 Din, II. vrste 18—19 Din. Teletina: I. vrste 1 kg 25 Din, II. vrste 20 Din. Svinjina: I. vrste 25—30 Din II. vrste 25 Din. Slanina: I. vrste 1 kg 27.50—32 Din, II. vrste 27.50 Din. Domača mast: 34 Din 1 kg, ameriška 32 Din 1 kg. Šunka: 32.50—37.50 1 kg. Prekajeno meso I. vrste Din 32.50—37.50, II. vrste Din 32.50. Klobase: 15—60 Din 1 kg. Salame: 110 do 120 Din 1 kg. Perutnina: 1 komad od 35 do 50 Din. Race in gosi od Din 50—100, 1 liter mleka Din 3.50.

XXV. občni zbor ljubljanske kreditne banke v Ljubljani se je vršil minulo soboto ob petnajstih v povodom 25 letnega obstoja zavoda slavnostno okrašen bančni dvorani ob zelo številni udeležbi delničarjev, ki so zastopali 262.618 delnic, tedaj skoro štiri petine celokupne delniške glavnice in imeli 26.167 glasov.

Predsednik dr. Karel Triller se je po kratkem pozdravu navzočih spominjal 25 letnice bančnega obstoja ter izvajal, da je tedaj pešiča narodnih mož postavila s pomočjo bratskega češkoslovaškega naroda važen mejnik v pravcu razvoja slovenskega narodnega gospodarstva z ustanovitvijo ljubljanske kreditne banke, ki je izpolnila zvezojo vrzel v organizaciji domačega denarnega gospodarstva. Dočim je bila potreba po realnem kreditu že zadostno krita po številnih regulativnih hranilnicah in vzorno organizovanem združništvu, je bila trgovina, industrija in obrt s potrebo mobilnega kredita izročena na milost in nemilost tujemu kapitalu. Začetek banke je bil pač težak, a vsled njenega solidnega poslovanja se je čvrsto razvijala in v kratkem času je bogato kalilo seme, ki so ga ustanovitelji sejali. Marsikatero danes cvetoče trgovsko in industrijsko podjetje se mora zahvaliti za današnjo velikost ljubljanski kreditni banki. Da so se začetne težkoče prebolele in se je zavod tako lepo razvijal, gre kot za ustanovitev samo predvsem zahvala ustanoviteljem, izmed katerih je pozdravil posebej prvega predsednika gospoda ministra Ivana Hribarja, predsednika Trgovske in obrtne zbornice g. Ivana Kneza, g. Urbana Zupaneca, bratski češki narod, zlasti Živnostensko banko v Pragi in njenega tedanjega ravnatelja, upravnega svetnika banke od njenega početka g. Josipa Spitalskyja, nadalje prvega ravnatelja zavoda sedanega upravnega svetnika in nadravnatelja v pokolu g. Ladislava Pečánka. Spominjal se je pa tudi hvaležno vseh onih, ki niso doživeli sedanjih sádov njihovega tedanjega uspešnega dela predvsem blagopokojnega ustanovitelja in večletnega predsednika g. dr. Ivana Tavčarja, in izvajal, da je banka izgubila v minulem letu vestnega sodelavca, ravnatelja Goriške podružnice g. Ivana Kačiča.

Nato je generalni ravnatelj g. Tykač poročal o bilančnem zaključku ter pri tem opozoril na naraščanje vlog na knjižice in vezanih računih za ca. 53.000.000 dinarjev, kar izpričuje vedno rastoče zaupanje do najstarejšega slovenskega bančnega zavoda, opozarjal na veliko likvidnost sredstev ljubljanske kreditne banke ter primerjal zaključne številke z onimi v letu 1923, ki dokazujejo v vseh panogah poslovanja znatno napredovanje v prošlem letu.

Nato so se na predlog nadzorstva odobrili soglasno delničarjem predloženi zaključki, upravnemu svetu se je podelil absolutorij, upravnemu svetu, ravnateljstvu in uradništvu je bila izrečena zahvala.

Občni zbor je nato sprejel soglasno predlog upravnega sveta glede razdelitve čistega

dobička za leto 1924 v znesku 8.600.869.74 dinarjev ter poleg statutarnih tantijem upravnemu svetu in nadzorstvu določil 5.999.994 dinarjev za izplačilo 12 odstotne dividende 18 dinarjev (kot lani) na delnico, dodelil 428 tisoč 945.50 dinarjev kot dotacijo rezervam, 500.000 dinarjev kot dotacijo pokojninskemu fondu in 300.000 dinarjev jubilejnemu podpornem fondu za uradništvu, določil 300.000 dinarjev za izplačilo bilančne nagrade uradništvu ter sklenil prenesti ostanek 496.433.29 dinarjev na račun zgube in dobička za leto 1925.

Na občnem zboru je bil z vsemi oddanimi 26.075 glasovi ponovno izvoljen članom upravnega odbora vsled poteka funkcije dobe izstopajoči g. Leo Souvan in mesto izstopivšega g. Vladimírja Arko z 25.824 glasovi g. Claude de Seze, upravni svetnik Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani. V nadzorstvo so bili izvoljeni dosedanja člani gg. dr. Peter De Franceschi, Avgust Jenko, Bela Milič, Ciril Pirc in Anton Skof.

g Izkaz Narodne banke z dne 31. marca 1925. (V oklepajih razlika napram izkazu z dne 22. marca 1925, vse v milijonih dinarjev). Aktiv: kovinska podloga 429.9 (+ 2.4), posojila na menice in vrednostne papirje 1.295.5 (— 13.0), račun za odkup kronskih novčanic 1.186.3, račun začasne zamenjave 368.0, drž. dolg 2.966.3, vrednost založenih državnih domen 2.138.3, saldo raznih računov 360.2 (55.3), skupaj 8.741.7; pasiva: vplačana glavnica 26.1 (+ 0.3), rezervni fond 5.9, bankovci v obtoku 5.594.2 (— 0.3), račun začasne izmenjave 368.0, državne terjatve (— 20.4), razne obveze 542.8 (— 46.9), vrednost založenih drž. domen 2.138.3, ažijska 66.3 (+ 1.3), skupaj 8.741.7.

Borze.

Dne 6. aprila 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5330—2.5630 (2.55), Berlin 14.70—14.85, London 295.20—298.20 (297—298.25) Newyork 61.40—62.40 (62), Pariz 3.1950—3.2450 (3.20—3.22), Praga 1.8250—1.8550 (1.8450), Dunaj 8.63—8.83 (8.76) Curih 11.92—12.02 (12.—).

Curih. Belgrad 8.35 (8.3525), Budimpešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2340 (1.2370), Italija 21.3250 (21.275), London 24.80 (24.79), Newyork 518.50 (518.50), Pariz 26.60 (26.75), Praga 15.3750 (15.35), Dunaj 73.— (73.06), Bukarešt 2.4550 (2.4250), Sofija 3.7750.

Dunaj. Devize: Belgrad 11.46, Kodanj 190.35, London 33.945, Milan 29.12, Newyork 709.35, Pariz 36.66, Varšava 136.15. — Valute: dolarji 707.60, angleški funt 83.82, francoski frank 36.62, lira 29.19, dinar 11.45, češkoslovaška krona 21.01.

Praga. Devize: Lira 138.75, Zagreb 54.375, Pariz 175.—, London 161.80, Newyork 33.80.

VALUTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921. 61.50 (blago), 4½% Kranjsko deželno posojilo iz l. 1917. 21 (blago), 2½% državna renta za vojno škodo 160—161.50, Celjska posojilnica, Celje 210—210 (zaklj. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 217 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 110—126, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 830—835, Kreditni zavod za trg. in industrijo, Ljubljana 192—200, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 120—134, Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana 398—408, Združene papirnice Vevče 100—107, Nihag, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 50 (denar), Stavbna družba, Ljubljana 265—280.

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 105—106, Hrvatska sveopća kreditna banka, Zagreb 105—110, Hrv. slav. zem. hip.

banka, Zagreb 58—59, Jugoslavenska banka, Zagreb 99—100, Ljubljanska kreditna banka, tu 218—238, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 830, Slavenska banka, Zagreb 72, Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb 42—43, Hrv. slav. d. d. za industriju šečera, Osljek 650, Slavonija 64, Guttman 425—445, Trboveljska premog. družba, tu 400—410, Vojna odškodnina 158—160, 7% drž. invest. posojilo 63.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Dunaj. Efekti: Alpine 388.500, Greifnitz 138.500, Trboveljska družba 448.000, Hrvatska eskomptna banka 119.000, Leykam 125.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 63.000, Mundus 850.000, Slavonija 62.200.

BLAGO.

Ljubljana Les: Smrekove in jelove deske, III. vrsta, fko meja 558 (denar), smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm naprej prem., suhi, media 45, fko Ljubljana, 4 vag. 300—300 (zaključek 300), trami, monte, 3/3—7/9, od 4—9 m, fko meja 380 (blago), bukova drva, 1 m dolž., napolsuha, fko meja, 8 vag. 25—25 (zaključek 25), bukovo oglje la, vilano, fko meja 118 (denar), cer krijički, od 1 m dolž., od 25 cm prem. napr., za 100 kg, fko n. post. 18 (denar). — Zito in poljski pridelki: otrobi pšenični, drobni, ½ pap., ½ juta vreče, fko Ljubljana 205 (blago), kuruza promptna, fko srem. postaja 170 (blago), kuruza promptna, par. Ljubljana 213 (blago), kuruza okrogla, par. Zagreb, 1 vag. 200—200 (zaklj. 200), krompir rdečkast, fko štaj. postaja 140 (blago), krompir beli, fko štaj. postaja 125 (blago), krompir rumeni, fko štaj. postaja 110 (blago).

Nevi Sad. Pšenica 460, moka bazis 500 650, kuruza 170, za maj 172. Položaj nestalen.

Darovi.

Posnemajte! Letos smo poslali na vse denarne zavode Slovenije okrožnice v katerih smo prosili za podporo. Do sedaj so se odzvali sledeči zavodi: Prva hrvaška štedionica, tu Din 200, Slovenska banka, tu 50 Din, Posojilnica v Trbovljah Din 100 Din, Kmetiska hranilnica na Vrhniki Din 250, Hran. in pos. v Vuzenici Din 100, Hran. in posoj. v Vel. Laščah Din 50, Hran. in pos. v Mariboru Din 500, Prekmurska posojilnica v Murski Soboti Din 100, Obrtna banka, tu Din 100, Posojilnica v Dobropoljah Din 100, Okrajna posoj. v Ljutomeru Din 50, Posojilnica na Vrškem Din 50, Ljudska posojilnica v Novem mestu Din 100, Okraj. hran. in pos. v Škofji Loki Din 300, Občin. hran. na Vrhniki Din 200, Hran. in pos. v Kamniku Din 200, Posojilnica v Radovljici Din 250, Posojilnica v Mariboru Din 1000, Celjska posojilnica, Celje, Din 150. — Vsem srčna hvala! Želimo, da se odzovejo tudi drugi, katere smo naprosili, da podpirajo nas bedne slepe. V pojasnilo naj še pripomnimo, da so nam denarni zavodi, ki smo jih objavili pred kratkim, nakazali podporo lanske leto t. j. l. 1924. — Odbor Podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

V naslednjih letih so opazili, da so si nekateri delavski voditelji zgradili vile in cele četvrti najemniških hiš, se podali na potovanje v stari svet, drugi voditelji in skrivni pomagači pa so prišli do politične moči in oblasti pri mestni upravi in pri mestnem denarju. Od raznih gospodarjev obvladani položaj San Francisca je izhajal v vse večji meri od široko razpete Daylightove borbe kakor so si San Francisčani domišljali. Kmalu je namreč prišlo na dan, kakošno vlogo je bil igral pri tem, dasi so bile podrobnosti zgolj govorica in ugibanje, in posledica tega je bila, da so ga močno preklinjali in silno sovražili. Pa tudi Daylight sam ni niti sanjal, da bo njegov naval na obe parobrodni družbi zavzel tako ogromne dimenzije.

Vseeno pa je dosegel, kar je nameraval. Igral je razburljivo igró in jo dobil, strli pri tem parobrodni družbi v prah in neusmiljeno oropal delničarje s pomočjo popolnoma zakonitih načinov, preden je odjenjal. Njegovi zavezniki so se poleg velikih vsot, ki jim jih je plačal, nagradili sami sebe s tem, da so si prilastili prednosti in ugodnosti, ki so jim pozneje omogočile opleniti mesto. Njegova zveza s tolpo morilcev je povzročila več umorov. Vendar ga vest ni pekla in grizla. Spominjal se je besedi, ki jih je nekoč slišal od nekega starega pridigarja, namreč, da bodo oni, ki hodijo z mečem okoli, pokončani z mečem. Človek se je res podajal v nevarnost, ko je igral z morilci, ampak njegov vrat, Daylightov, je pri vsem tem ostal nedotaknjen. To je bilo tisto! In on je igró dobil. Med močnimi je bilo vse samo hazardno igranje in boj. Bedaki niso prišli v poštev. Tem je vedno

slaba predla in da jim je vedno slaba predla, je sklepal iz onih drobtin iz zgodovine, kar jih je vedel. Mesto San Francisco je hotelo imeti vojsko in on mu je dal priliko za njo. Vse skupaj je bila zgolj igra. Vsi veliki možaki so delali tako, pa povrh tega še vse hujše.

»Nikarte mi govoriti o morali in državljanski dolžnosti,« je odvrnil nekemu trdovratnemu poročevalcu. »Ako jutri pustite svoje delo, pa greste delat k drugemu časniku, boste pač pisali, kar vam bodo veleli. Kajne da, sedaj delate po morali in državljanski dolžnostih; pri novem delu bi podpirali tatinsko železnico z — moralo pa državljansko dolžnostjo, kajpada. Vaša plača, sin moj, je nekako trideset dolarjev na teden. Za tako plačo se namreč prodajate. Vaš list pa bi se prodal za malce več. Plačajte mu danes, kolikor zahteva, pa bo svojo gnjilo politiko zamenjal s kako drugo gnjilo politiko, nikdar pa se ne bo oprijel morale in državljanske dolžnosti.«

»In to ne radi tega, ker pride vsako minuto en negodnik na svet. Dokler bo ljudstvo tako ravvalo, bo imelo vsega dobrega v izobilju. Ti delničarji in trgovski interesi bi pa sedaj že lahko prenehali s svojim kvakanjem, koliko zla se jim je prigodilo. Nikdar ne slišite, da bi kdo izmed njih cvilil, kadar spravi svojega bližnjega ob tla in ga izžema in skube. Topot so oni bili oskubljeni, in to je vse, za kar gre. Ne govorite mi o nežnočutnejših! Sin moj, tisti ljudje bi ukradli skorpjico kruha gladujočim pa izpukali zlate plombe iz ust mrtvih, da, kvakali bi pa kakor sam zlodej, ako bi kak vražji mrtvak udaril po njih nazaj. Vsi so pod kožo enako krvavi, majhni in veliki. Le pogledite tisti sladkorni trust, ki z vsemi svojimi milijoni krađe newyorškemu mestu vodo in goljufa vlado s svojo tehniko. Morala pa državljanska dolžnost! Sin moj, kar pozabite na to.«

Osmo poglavje.

Prihod v civilizacijo ni malo poglobil. Resnica, da je nosil boljše obleko, si priučil malce boljšega vedenja in govoril bolj pravilni jezik. Kot hazardni igralec in teptalec ljudi je pokazal znamenito sposobnost. Tudi se je privadil svojemu načinu življenja in je v sinem, zamotanem boju z borbenimi možaki izbrusil svoj razum do ostrine britve. Postal je trd in to na stroške svoje nekdane zdravniške prijaznosti. O bistvenem finem načinu civiliziranega življenja mu ni bilo znano nič. Niti vedel ni, da kaj takega sploh obstoja. Postal je ciničen, piker in nasilen. Moč je imela nanj isti učinek kakor na vse ljudi. Osumljajoč velike izkoriščevalce, zaničujoč bedake izkoriščane tolpe je imel samo sam v sebe zaupanje. To ga je zapeljalo do neprimernega in zmotnega poviševanja samega sebe, dočim je uničevalo prijazno obzirnost do drugih, da, celo preprosto čislanje, tako da mu koncem koncev ni preostajalo drugega kakor častiti samega sebe.

Fizično ni bil več oni možak železnih mišic, kakor je bil prišel iz severa. Ni imel zadostne vaje, je vžival več, kakor mu je prišlo in je sploh preveč pil. Mišice so mu ovenele in njegov krojač ga je opozarjal na vedno se širčo hlačni pas. V resnici se mu je trebuh določno razvil. To fizično poslabšanje se je očitovalo tudi v obrazu. Drobní indijski obraz se je potolstil. Rahle upadline v licih pod močnimi ličnimi kostmi so se napolnile. Počitek nabreklih vrečic pod očmi je rahlo viden. Obseg vratu je narastel in prva maščoba in guba dvojne brade je postajala jasno razločena. Nekdanji učinek asketičnega življenja, izvirajoč iz strahovitih težkoč in naporov, je izginil, obraz mu je postal širši in okorno težak, je kazal vsa znamenja življenja, kakor ga je živel, in oznanjal njegovo samozadostitev, rezkost, surovost in krutost.

KOPALNO NAPRAVO (banjo in peči, KUPIM v dobrem stanju. — Ponudbe z navedbo cene na upravo priporočila F. HOČEVAR — Ljubljana, Dunajska c. 36. Bokalec — Vič.

Speciálna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVİK BARAGA Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/1, Telefon št. 990

Služba OBC. TAJNIKA
se ODDA v večji obliki v ljubljanski okolici. Obrazložene prošnje in informacije pri upravi »Slovenca« pod št. 2269. Plača po dogovoru, stanovanje prosto.

Orožnik

isše stalne in primerne službe pri kakem večjem podjetju ali industriji v Sloveniji, nastopi lahko od 15. do 31. avgusta 1925. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 2281.

Izprašan

strojevodja

se spričevali kot izkušen ključavničar se sprejme v stalno službo. - Ponudbe se pošlji na upravo lista pod »Izprašan strojevodja« 2275.

Tvrđka F. in I. GORIČAR

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 29

nudi po jako nizkih cenah sledeče predmete:

SRAJCE za gospode, najfin. šifon, piké prsa, 95—100 D
SRAJCE mod., z 2 ovratnikoma, fini č. cefir 100—110 D
SRAJCE sportne, panama, bele in drap . . . 95 Din
SRAJCE pisane, s prišitim ovratnikom . . . 55—70 D
Dalje: spodnje blače iz molino, platna in građina, kakor tudi razno damsko perilo, žepne robce, kravate, nogavice ter razne druge potrebščine in modne predmete.
Lastni izdelki! Prvo vrstno izdelano!

Od ministrstva za trgovino in obrt koncesionirana

KROJNA SOLA

Modovska ulica 5. — S 14. aprila se prične nov spec. damski tečaj za kostume in plašče, lahke letne obleke in bluze. Znižana cena tečaja. — Ugodni plačilni pogoji. Izdelovanje vseh vrst krojev za dame in gospode.

NAGROBNE VENCE

raznobarvne, umetne, cvetlične listje, mirtne, venci in šopki za svačbe, razni sestavni deli za vence, umetne cvetice, vsakovrstni papir itd. nudi najceneje: **RADO PREGRAD**, cvetličarna — Podčetrtek. Domač proizvod

PRODAM:

1 PULT v obliki trikota (4 in 3 m), 1 manufakturno STELAZO, 4 m dolgo in 2,30 m visoko, 1 špecerijsko STELAZO 3 m dolgo 2,30 m visoko, 2 OKNI za izlozbo in dvojna VRATA za vhod. Vse je samo dve leti staro in dobro ohranjeno. Naslov v upravi lista pod številko 2295.

Plačujejo se

najvišje cene za srebrne krone in dolarje, zlate in vrednostne papirje. — Cenj. ponudbe pod »Srebro« na upravo »Slovenca«. 2282

Parcela

za stavbe ceno naprodaj. — Več pove Andr. Jakopič, Mala vas št. 14, p. Jezica.

Auto prve ital. znamke, 6 sedežev, električna, močan, zanesljiv voz, skoro nova gum. garnitura, še nikdar v popravilu, v izvrstnem stanju, naprodaj. Ponudbe pod »S. P. A. 32« št. 2308 na upravo lista.

HERDERJEV KONVERZAC. leksikon popoln (devet knjig), nerabljen, najnov. izdaja, ceno naprodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2300.

Najlepše velikonočno darilo!

Pozor!

Same 300 Din

franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija, snežno-bela in desetletja trpežna. — Dobavlja se proti predplačilu ali pa po povzetju.

Kovinska industrija INŽ. J. & H. BOHL, Maribor, S.H.S.

Cenik brošurice. — Inzerat priložen. — Ako bi ne osegali, se vzame redovito neje. — Marcite tako, ker se vama, če sem bode razmere dopustile, držati in to ugodno ponudbo. Posode držijo in sicer gornja vrsta od leve na desno po 2 1/2, 1 1/2 in 1 1/4 l, in spodnja vrsta po 1, 1 1/4, 1 1/2 l, premier ponve 20 cm.

Posode držijo in sicer gornja vrsta od leve na desno po 2 1/2, 1 1/2 in 1 1/4 l, in spodnja vrsta po 1, 1 1/4, 1 1/2 l, premier ponve 20 cm.

Najboljše darilo

DRUŽINI ZA PRAZNIKE!

V boljšem delu mesta Celje se prodaja lepo urejena VILA s sadonosnikom in vrtom, skupno 4037 m². V vilo je napeljana elektrika in plin, kopalna soba. Več se izve: Jarčičeva ulica št. 2, Celje.

LEPA SOBA

s posebnim vhomom se takoj odda gospodu. — Naslov v upravi lista pod št. 2304.

Preoblikovalnica

Barborić-Završan

Ljubljana, Mestni trg 7

preoblikuje slavnike in svilen klobuke po najnovjših modelih in najnižjih cenah. Iztok moške klobuke.

Vila. V bližini mesta Celje, komaj 5 minut od kolodvora oddaljeno, v najlepši legi, so dve VILI s vrtom, stavnim prostorom in gospodar. poslopijem radi smrtne slučajne takoj za prodati. Objekti se oddajo skupno ali razdeljeno. — Pojasnila daje posestnik hotela »PRI POŠTI« v Celju.

MODRA GALICA droplje, rafija in vse smetne gospode **ZORA** Ljubljana Kralje Petra trg 2

Orehe

dobre kakovosti ODDAJA v količinah od 50 kg naprej po najnižji ceni tvrđka

I. Knez

Ljubljana, Gosposvetska c. 3.

Suhe mavrohe ali smrčke

kupujemo. Kupci smo tudi za suhe gobe jurčke.

Sever & Ko. Ljubljana.

Svileni klobuki

okrašeni, od 200 Din naprej v raznih barvah prodaja

MINKA HORVAT modistka

Ljubljana, — Stari trg 21.

Zobni tehnik

prvo vrstna moč, več samostojno delati kavčuk in zlato tehniko s 3 letno operativno prakso, išče službo. Nastop po dogovoru. — Pismene ponudbe na upravnštvo »Slovenca« pod št. »Zobni tehnik 325«.

VODNE TURBINE

avtomatične regulatorje, zatvornice itd.

izdeluje in dobavlja

Ing. F. Schneller, Škofja Loka

Konkurenčne cene. Prvo vrstne reference.

Zahtevajte ponudbe.

Spreten parketar

(predelavec)

SE IŠČE za čimprejšnji nastop v tovarni v bližini Kamnika. Biti mora popolnoma več del na vseh parketnih strojih, znati jih mora samostojno urejevati in adjustirati ter pripraviti si potrebna rezila. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod številko 2277.

Preselitev. Vljudo naznanjam cenj. naročnikom in slavnemu občinstvu, da se **PREOBlikOVANJE SLAMNIKOV in KLOBUKOV BRILLI** dne 6. aprila 1925 iz Resljeve ceste

preseli v Dalmatinovo ulico št. 10,

dvorišče, spodaj (nasproti hotela Štrukelj).

Zahvaljujem se za dosedanje zaupanje in prosim cenjene obiska tudi na svojem novem mestu.

Se prijazno priporočam

FANI BRILLI

Za velikonočne praznike

PRAŠKA ŠUNKA ter različne **DELIKATESE**, kakor: Ementalski sir, sardine, različne konzervirane ribe, konjak, rum, čaj, čokolada, likerji vseh vrst, buteljke in desertna vina, šampanjec itd., nudi tvrđka

FR. KHAM - nasproti hotela Unlon.

ZNATNO ZNIZANE CENE!

Trgovski lokal

v večjem provincijalnem mestu v Sloveniji (prvo vrstni kraj), v sredini mesta, na križišču cest, (7 m široko, 8 m dolgo in 4 m visoko) betonirano, obokana skladišča ca. 80 korakov od hiše, se vsled smrti gospodarja **PRODA** železninarju. — Natančnejši pogoji pod št. »R. G. K.« na Aloma Company, Ljubljana.

Razglas. PRODA SE zaradi preselitve lastnika v inozemstvo že mnogo let obstoječa velika trgovska HIŠA

V tej hiši obstoji že nad 50 let dobro vpeljana, zelo renomirana dobro doba trgovina, posebno z manufakturnim blagom, prej tudi s špecerijem. — Hiša stoji v sredini mesta na zelo ugodnem, prometnem prostoru. Ima v pritličju zelo prestoren trgovski lokal in tik tega lokala dva velika prostora za skladišča in pri vhodu v hišo tudi en manjši lokal, pripraven tudi za trgovino. — V prvem nadstropju je veliko stanovanje s 5 prostornimi sobami z razgledom na glavni trg, kuhinja, shramba, ter v podstrešju dve sobi za uslužbenke. — Natančnejše pojasnila in pogoje daje Vinko Hudovernik v Radovljici.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljani, nepozabni oče, stari oče in stric, gospod

Jožef Dular

posestnik, bivši dolgoletni deželni poslanec itd.

v ponedeljek, dne 6. aprila, po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal. Pogreb predragega pokojnika bo v sredo dne 8. aprila ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Vavti vasi.

Jurka vas, dne 6. aprila 1925.

Jože, Ivan, Albin, Vinko, Marija, Ema, Olga in Viljem, otroci. — Iza Dular roj. Voltar, Mici Dular roj. Zagar, Dorca Dular roj. Popović, sinahe. — Dušan, Darinka, Desa, Vida, Vojka, vnuki in vnukinje.

Brez posebnega obvestila.

Velikonočna prodaja po znižanih cenah

Damske nogavice svil. flor 19, 24 Din
damske nogavice svil. 36 Din
rokavice tricot 19 Din
rokavice glase 69 Din
svil. jumper, kratki rokavi 118, 158 Din
svil. jumper, dolgi rokavi 179 Din
volneni jumper 48 Din

damske tricot blače 33 Din
deželni polsvilni 162 Din
šport-bluze, najnov. kroj 120 Din
bluze pralna svila 320, 390 Din
bluze crép de china 395 Din
surova svila m 69 Din
jap. pralna svila 72, 90, 116 Din
crép de chine m 68, 85 Din
crép de chine Ia prej 162 Din
crép de chine Ia sedaj 138 Din

Moško perilo samozaveznice itd. po znižanih cenah

Oglejte si kakovost blaga!

A. Šinkovec nasl. K. SOSS Ljubljana

Zunanja naročila pošiljamo obratno!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovan'a vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predajmi in krediti vsak vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana
Tel. 40, 457, 548, 805, 806